

Øyer
kommune

Årsberetning 2021

Øyer

29. mars 2022

INNHold

Innledning.....	3
Om årsberetningen.....	3
Årsregnskap 2021.....	4
Driftsresultat 2021.....	4
Driftsinntekter	5
Driftsutgifter	8
Finans.....	10
Økonomiske handlingsregler	11
Handlingsregel 1: 1,75 % netto driftsresultat	11
Handlingsregel 2: Disposisjonsfond bygges opp til 10 % av driftsinntekter	11
Handlingsregel 3: Korrigert gjeld <75 % av driftsinntekter	11
Handlingsregel 4: Nye låneopptak < 75 % av årlige avdrag (korrigert gjeld)	12
Tjenesteehetenes resultater i 2021.....	13
Sentraladministrasjon	13
Folkevalgte	14
Fellesenhet kommunal innfordring.....	14
Inerkommunalt samarbeid	14
Fellesutgifter	14
Fellesutgifter grunnskole	15
Fellesutgifter barnehage.....	15
Mosjordet barnehage	15
Vidarheim barnehage	15
Aurvoll skole.....	16
Solvang skole.....	16
Øyer ungdomsskole	16
Helse- og familietjenesten	17
Øyer helsehus	17
Hjemmebaserte tjenester.....	18
Miljøtjenester og bofellesskap.....	19
Kultur og fellestjenester.....	19
Bolig og eiendom	20
Veg, vann og avløp	21
Plan og utvikling	21
Investeringsregnskap 2021	23
Finansiering av investeringsregnskapet	24
Videreutlån	24
Økonomisk analyse	25
Utvikling netto driftsresultat	25
Utvikling Likviditet	26
Utvikling Lånegjeld.....	28
Utvikling Fond.....	31
Økonomiske nøkkeltall fra KOSTRA-statistikken	32
Oppsummering Økonomi.....	33
Sykefravær.....	34
Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet	35
Likestilling	35
Diskriminering og tilgjengelighet	37
Etikk og internkontroll.....	38
Oversikt over tilsyn i 2021	39

INNLEDNING

OM ÅRSBERETNINGEN

Kommuneloven § 14-7 inneholder bestemmelser om årsberetningen:

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide en årsberetning for kommunens eller fylkeskommunens samlede virksomhet. Det skal også utarbeides en egen årsberetning for hvert kommunalt eller fylkeskommunalt foretak.

Årsberetningene skal redegjøre for:

- forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid
- vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene
- virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne
- tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard
- den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling
- hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Årsberetningene skal foreligge innen 31. mars.

Forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen i Øyer, og om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar økonomisk handleevne over tid, omtales under omtale av kommunens fire økonomiske handlingsevne, og under kapitlet Økonomisk analyse.

Vesentlige avvik mellom årsbudsjett og årsregnskap, samt vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruk av bevilgningene, omtales under kapitlene Driftsinntekter og Driftsutgifter, samt Tjenesteenhetenes resultater.

Virksomhetenes måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold omtales under Tjenesteenhetenes resultater, samt i vedlegget Rapportering på styringskort.

Tiltak for å sikre høy etisk standard omtales under Etik og internkontroll.

Faktisk tilstand når det gjelder kjønnslikestilling, og hva kommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven, inngår i kapitlet Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet.

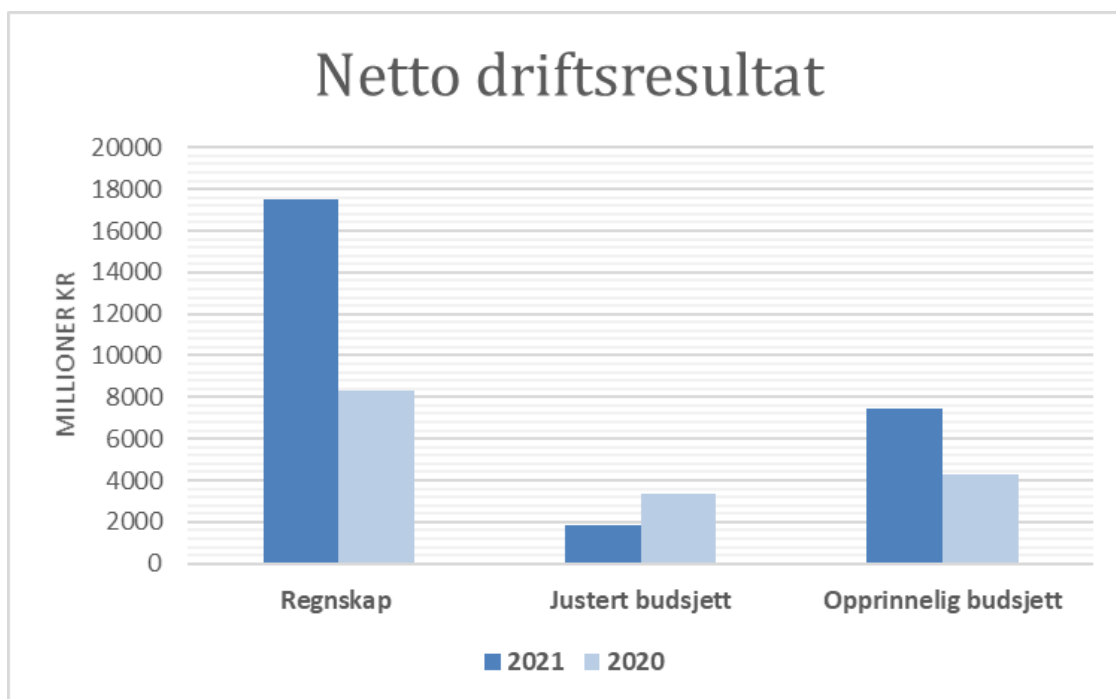
ÅRSREGNSKAP 2021

Driftsbudsjett 2021 er vedtatt netto på tjenesteeenhetsnivå, etter organisering fra 1.1.2019, og det rapporteres på det nivået budsjettet er vedtatt. Vesentlige økonomiske avvik i forhold til budsjett forklares under Driftsresultat – Økonomisk oversikt drift, og under Tjenesteeheters resultater.

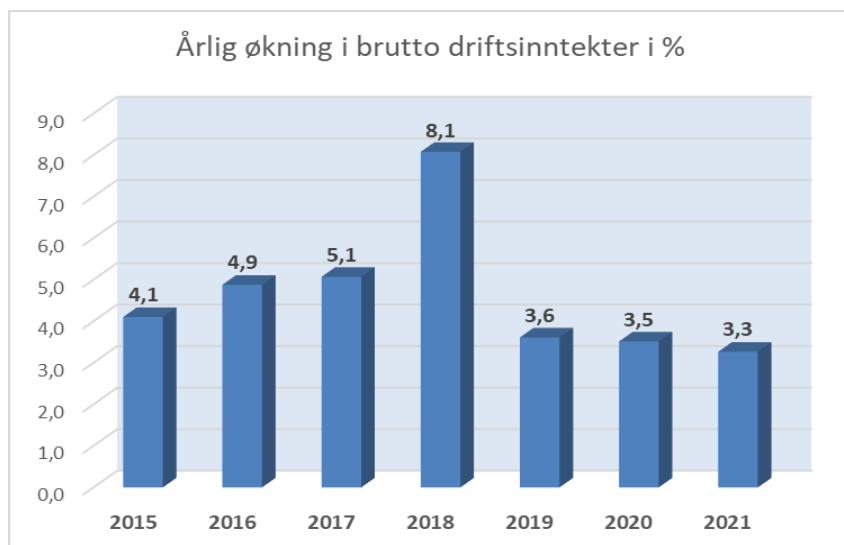
DRIFTSRESULTAT 2021

Øyer kommunes årsregnskap 2021 er gjort opp i balanse etter at det er foretatt strykning av bruk av disposisjonsfond på 7,1 millioner kroner, og avsetning til disposisjonsfond av årets mindreforbruk på 14,4 millioner kroner. Det er totalt avsatt 25,0 millioner kroner til disposisjonsfond i 2021. Justert budsjett hadde en planlagt avsetning på 10,6 millioner kroner, og planlagt bruk av disposisjonsfond var 7,1 millioner kroner.

Netto driftsresultat er 17,5 millioner kroner, dette er 3,1 % av totale driftsinntekter, og betydelig over resultatmålet for 2021. Korrigert for årets premieavvik pensjon er netto driftsresultat på 0,5 %. Årsresultatet er bedre enn prognosene per 2. tertial, dette skyldes i hovedsak årsresultatet på pensjon, økte skatteinntekter i årets siste måneder og mottatt kompensasjon for covid-19-utgifter. Resultatene i tjenesteeheters er godt i samsvar med siste prognose, men bedres av full kompensasjon for merutgifter til pandemien.

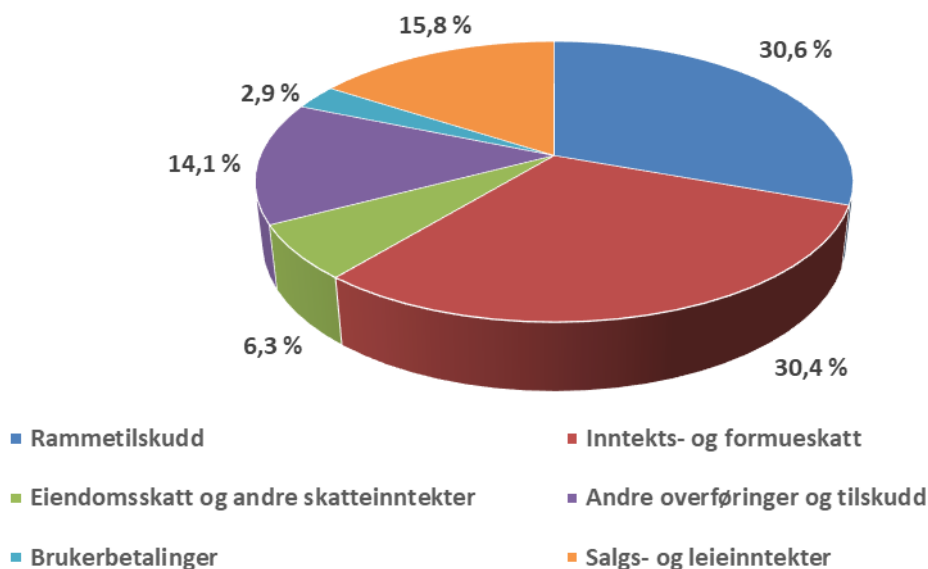
DRIFTSINNTEKTER

Brutto driftsinntekter i Øyer kommune økte med 3,3 % fra 2020 til 2021. Dette er en lavere økning enn det som har vært de fem foregående årene.

Driftsinntektene fordeler seg slik:

Brutto driftsinntekter 2021

Rammetilskudd fra staten

I 2021 utgjør rammetilskudd fra staten 172,8 millioner kroner, en økning på 5,5 % fra 2020 og 6,4 millioner høyere enn justert budsjett. I rammetilskuddet inngår inntektsutjevning og skjønnsmidler. Rammetilskuddet fordeles til kommunene i tråd med inntektssystemet, fordelingen gjøres på grunnlag av en rekke kriterier. Inntektsutjevning inngår i rammetilskuddet og skal utjevne ulikheter i skatteinngang gjennom året. Kommuner med høye skatteinntekter får trekk, som fordeles til kommuner med lav skatteinngang. Øyer hadde en skatteinngang på 93 % av landsgjennomsnittet i 2021, mot 96 % året før, og kommunen mottok høyere inntektsutjevning enn budsjettert.

Skatt på inntekt og formue

Skatt på inntekt og formue utgjør 171,8 millioner kroner i Øyer i 2021. Dette er en økning på 11,5 % sammenlignet med året før, og skatteinntektene er 8,4 millioner høyere enn justert budsjett.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt i Øyer kommune utgjør 35,2 millioner kroner i 2021. Sammenlignet med året før er dette en reduksjon på 5,1 %, som skyldes lavere promillesats. Maksimal promille i 2021 er 4, mot 4,5 i 2020. Samlet eiendomsskatt er 0,8 millioner høyere enn budsjettet i 2021.

Andre overføringer og tilskudd

Andre overføringer og tilskudd beløper seg til 79,5 millioner kroner, og er 19,5 % lavere enn i 2020. Dette dreier seg om særtilskudd og øremerka midler fra staten, samt overføring fra kommuner. De største postene er integreringstilskudd for flyktninger og statlig finansiering av ressurskrevende tjenester. Overføring fra andre kommuner er lavere enn året før etter avvikling av fellesenheter for innføring av skatt i 2020. Kommunens mottatte midler til kompensasjonsordning for lokale virksomheter under pandemien inngår her, og utgjør 8,2 millioner kroner. Refusjon sykelønn og kompensasjon for merverdiavgift inngår også her. Refusjon sykelønn utgjør 15,2 millioner kroner, en økning på 1 million fra 2020, momskompensasjon utgjør 11,1 millioner kroner, mot 11,3 året før.

Brukerbetalinger

Brukerbetaling for kommunale tjenester er på 16,3 millioner kroner i 2021, og utgjør 2,9 % av kommunens totale inntekter. Brukerbetalingene er økt med 2,1 million kroner fra 2020, dette tilsvarer en økning på 14,4 %. Sammenligningen med året før påvirkes av inntektsbortfall i forbindelse med nedstenging av barnehager og SFO en periode i 2020, samt redusert tilbud i kulturskolen under pandemien. Egenbetaling for langtidsopphold i institusjon øker med nærmere 8 % fra året før.

Brukerbetalingene fordeler seg slik:

Tjeneste	Inntekt 2021
Foreldrebetaling kulturskole	576
Foreldrebetaling barnehage	4 435
Foreldrebetaling SFO	1 896
Egenbetaling hjemmetjenester og PU	270
Egenbetaling langtidsopphold Øyer helsehus	8 748
Egenbetaling korttidsopphold Øyer helsehus	351

Salgs- og leieinntekter

Salgs- og leieinntekter utgjør 89,3 millioner kroner i 2021. Dette utgjør 15,8 % av totale driftsinntekter, og er en økning på 12,9 % fra året før. Inntekter fra selvkosttjenester utgjør hoveddelene av disse inntektene. Inntekter fra tilknytningsavgift vann og avløp øker betydelig fra 2020 til 2021 og vitner om høy byggeaktivitet i kommunen. Det samme gjelder gebyrer på selvkostområde byggesak.

Årsberetning 2021

De største postene fra salgs- og leieinntektene for kommunale tjenester fordeler seg slik:

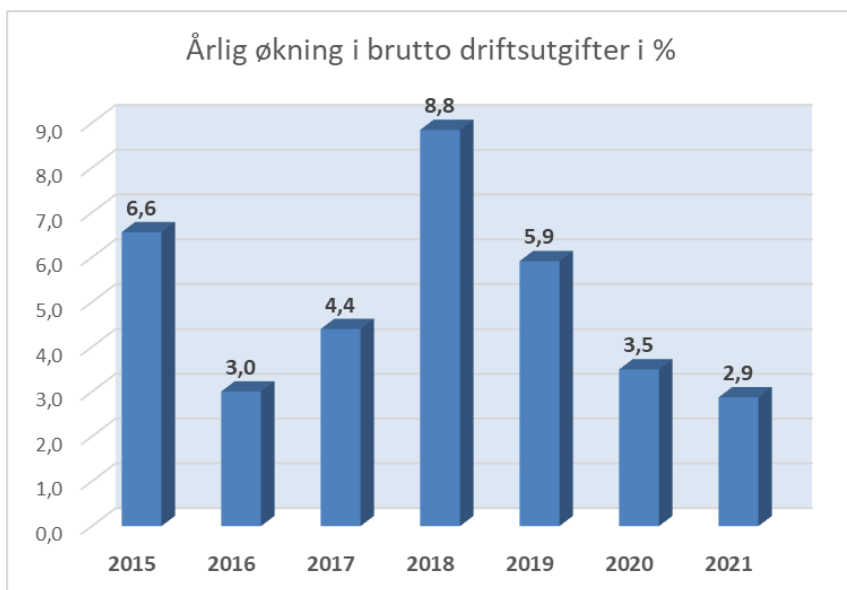
Tjeneste	Inntekt 2021
Husleieinntekter kommunale boliger	10 581
Leieinntekter andre bygg	2 017
Egenbetaling legetjenester	673
Egenbetaling trygghetsalarm	573
Matombringning og catering Øyer helsehus	1 576

Salgs- og leieinntekter for lovbestemte selvkostområder fordeler seg slik:

Tjeneste	Inntekt 2021
Års- og tilknytningsavgifter vann	17 442
Årsavgift vannmålere	253
Års- og tilknytningsavgift avløp	18 105
Årsavgift septik	1 101
Renovasjonsavgift	13 035
Feieavgift	2 682
Plan, byggesak og oppmåling	14 792

Kommunen har ikke anledning til å ta mer betalt for disse tjenestene enn tjenesten koster, og evt. merinntekter avsettes til separate selvkostfond. Renovasjonsavgift overføres til GLØR IKS og feieavgift overføres til Lillehammer kommune som er vertskommune for Lillehammer Region Brannvesen.

DRIFTSUTGIFTER

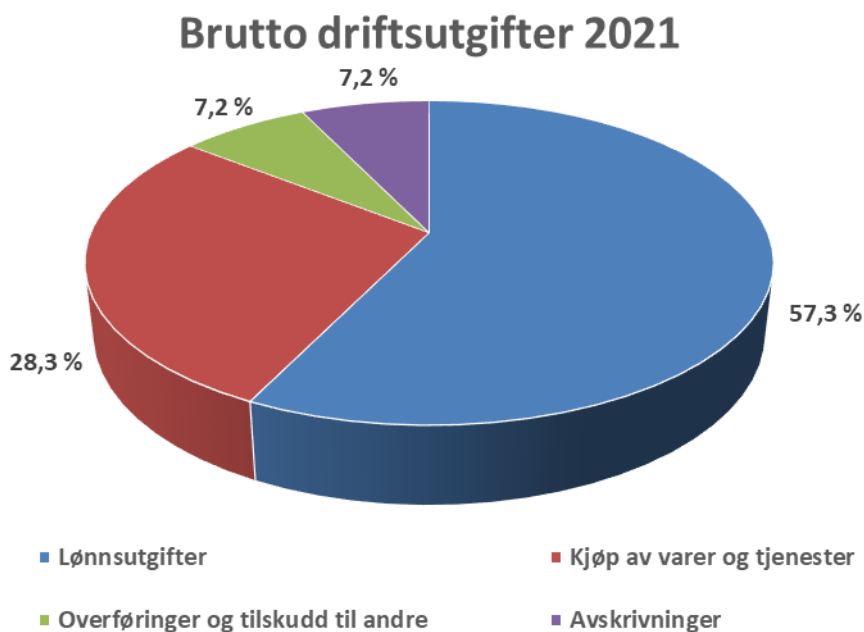

Brutto driftsutgifter i Øyer kommune økte med 2,9 % fra 2020 til 2021.

Kommunal deflator i 2021 var på 3,3 %.

Veksten er lavere enn den har vært de fem foregående årene, og lavere enn vekst i driftsinntekter.

Driftsutgiftene fordeler seg slik:

Lønnsutgifter

Lønnsutgifter eksklusive sosiale utgifter utgjør 264,0 millioner kroner i 2021, en økning på 0,7 % fra året før. Gjennomsnittlig lønnsvekst etter lønnsoppgjøret i 2021 var på 2,8 %. Statliggjøring av skatteoppkreverfunksjonen og inngåelse av barnevernssamarbeid med Gausdal som vertskommune medfører en reduksjon i antall årsverk lønnet i Øyer kommune fra 2020 til 2021.

Lønnsutgifter med sosiale utgifter utgjør 328,6 millioner kroner i 2021. Dette tilsvarer 57,3 % av kommunens samlede driftsutgifter. I sosiale utgifter ligger pensjon og arbeidsgiveravgift.

Pensjonsutgifter påvirkes av regnskapsreglene for føring av premieavvik pensjon, og er ikke nødvendigvis uttrykk for årets reelle pensjonskostnad. Premieavvik, med tilhørende arbeidsgiveravgift, utlignes over 7 år.

Premieavvik for kommunens to pensjonsordninger:

År	KLP	SPK
2020	-2 245	28
2021	-14 551	-128

Positivt tall er en utgift i det aktuelle år, negativt tall er en inntekt i det aktuelle år, og motsatt fordelt over påfølgende sju år.

Varer og tjenester

Kommunens kjøp av varer og tjenester utgjør 162,6 millioner kroner i 2021, og er en økning på 28,3 % fra året før. Øyers andel til interkommunale samarbeid og kjøp fra andre kommuner inngår her, og utgjør totalt 43,2 millioner kroner. Dette er en økning på 9,3 millioner fra året før og tilsvarer 27,3 %. Øyers andel til felles barnevern utgjør 12,2 millioner kroner i 2021, slik at hensyntatt dette er det redusert kjøp fra kommuner og interkommunale samarbeid i 2021.

Andre vesentlige poster under kjøp av varer og tjenester er energi, som utgjør totalt 11,1 million kroner i 2021, og øker med hele 3,9 millioner og 53,5 % fra året før som følge av store prisendringer i energimarkedet.

Tilskudd til private barnehager inngår i kjøp av varer og tjenester, og utgjør 19,9 millioner kroner, mot 20,0 millioner året før.

Overføringer

Overføringer til andre utgjør 41,3 millioner kroner, og øker med 2,7 % fra 2020. Merverdiavgift utgjør 11,1 millioner kroner av overføringer. Kommunens tildeling av midler til lokale virksomheter under pandemien inngår her, sammen med annen tildeling fra næringsfond, og utgjør 10,7 millioner kroner. Økonomisk sosialhjelp utgjør 6,5 millioner kroner i 2021, en økning på 0,8 millioner fra året før, tilsvarende 14,3 % økning.

FINANS

Utbytte og renteinntekter

Øyer kommune har mottatt utbytte på 18,3 millioner kroner i 2021, dette er 7,8 millioner kroner over budsjettet nivå. Utbytte fra Gudbrandsdal Energi AS og utbytte fra Innlandet Energi Holding AS er på henholdsvis 6,9 millioner kroner og 0,7 millioner kroner høyere enn budsjettet.

Selskap	Utbytte
Innlandet Energi Holding AS	3 053
Gudbrandsdal Energi AS	15 000
Ikomm AS	251
Glommen Mjøsen Skog SA	3

Kommunens renteinntekter på innskudd og startlån er i underkant 0,5 millioner kroner høyere enn budsjettet, dette i hovedsak som følge av større beholdning bankinnskudd enn det som ble tatt høyde for i budsjettet, samt høyere renter (spesielt mot slutten av året). Det har vært god likviditet i kommunen gjennom året.

Renteutgifter

Renteutgifter på lån utgjorde totalt 8,9 millioner kr i 2021, noe som er i underkant av 1,0 million kroner lavere enn budsjettet. Dette skyldtes blant annet lavere renter på sertifikatlån enn budsjettet, samt at investeringslånet for 2021 ble lavere enn antatt og først tatt opp i midten av desember. Økningen i markedsrentene i 2. halvår fikk i liten grad effekt på renteutgiftene. Dette har sammenheng med at det tar tid fra en renteøkning inntreffer til kommunens renteutgifter påvirkes.

Markedets forventninger til høyere renter fremover ga seg utslag på kalkulatoriske renter, som skal dekke renter på lån til sjølkostinvesteringer. Kalkulatoriske renter er nesten 1,0 millioner kr høyere enn budsjettet i 2021. Rente- og avdragskompensasjon er som budsjettet.

Avdrag

Det er betalt ned avdrag på lån i henhold til minimumsavdrag i 2021. Årets minimumsavdrag er 0,7 millioner kroner lavere enn budsjettet. Utgifter til finansiell leasing (som føres som lån) kommer i tillegg til årets låneavdrag.

ØKONOMISKE HANDLINGSREGLER

I økonomiplan 2021-2024 er de fire økonomiske handlingsreglene som ble etablert i 2018 videreført. Målet med handlingsreglene er å sikre bærekraft og soliditet i kommunens økonomi. Det rapporteres på de fire handlingsreglene.

HANDLINGSREGEL 1: 1,75 % NETTO DRIFTSRESULTAT

MÅL 2021:

Budsjettert med 1,75 % avsetning til disposisjonsfond av samla driftsinntekter.

MÅLOPPNÅELSE:

Netto driftsresultat i 2021 viser 3,1 %, og er godt over målsetting for året og anbefalt nivå. Korrigert for premieavvik pensjon er netto driftsresultat 0,5 %. Avsetning til disposisjonsfond i forhold til brutto driftsinntekter i 2021 er 4,4 % og betydelig over budsjettert nivå.

HANDLINGSREGEL 2: DISPOSISJONSFOND BYGGES OPP TIL 10 % AV DRIFTSINNTEKTER

MÅL 2021:

Budsjettert med 60,9 millioner på disposisjonsfond ved utgangen av 2021, tilsvarende 10,9 % av kommunens driftsinntekter.

MÅLOPPNÅELSE:

Øyer kommunens disposisjonsfond er på 69,6 millioner per 31.12.2021 etter at fondet ble tilført årets mindreforbruk i tillegg til budsjettert avsetning, og årets bruk av disposisjonsfond ble strøket. Disposisjonsfondet utgjør dermed 12,3 % av brutto driftsinntekter i 2021. Det bemerkes at handlingsregelen omtaler kommunens Disposisjonsfond, ikke alle ubundne driftsfond. I regnskapssaken som legges fram for kommunestyret foreslås det å overføre 11,3 millioner kroner til Pensjonsfond og 2,15 millioner kroner til Bredbåndsfond (begge ubundne driftsfond). Etter dette vil Disposisjonsfondet være på 56,2 millioner kroner og utgjøre 9,9 % av kommunens brutto driftsinntekter.

HANDLINGSREGEL 3: KORRIGERT GJELD <75 % AV DRIFTSINNTEKTER

MÅL 2021:

Korrigert gjeld (samlet gjeld fratrukket lån til videreutlån og lån innenfor selvkostområder) er budsjettert til 376,1 millioner ved utgangen av 2021, tilsvarende 67,1 % av driftsinntekter.

MÅLOPPNÅELSE:

Per 31.12.2021 er Øyer kommunes korrigerede gjeld 374,9 millioner kroner, dette utgjør 66,3 % av driftsinntektene i 2021 og er godt over målsettingen for året.

HANDLINGSREGEL 4: NYE LÅNEOPPTAK < 75 % AV ÅRLIGE AVDRAG (KORRIGERT GJELD)

MÅL 2021:

Nye låneopptak (korrigert gjeld) i 2021 er budsjettert med 10,8 millioner, mens 75 % avdrag av korrigert gjeld er beregnet til 14,4 millioner kr.

MÅLOPPNÅELSE:

Nytt låneopptak (korrigert gjeld) i 2021 er på 16 millioner, mens 75 % avdrag av korrigert gjeld utgjør 13,7 millioner kr. I årets låneopptak utgjør forskyvning av tidligere års investeringsprosjekter omkring halvparten av beløpet, og ubrukte lånemidler har økt med 2 millioner i løpet av 2021. Handlingsregelen er å anse som oppfylt.

TJENESTEENHETENES RESULTATER I 2021

Tabellen nedenfor viser tjenesteenhetenes netto driftsutgifter i regnskap 2021, budsjett 2021 og regnskap 2020.

Tall i 1000 kroner

Tjenesteenhet	Regnskap 2021	Opprinnelig budsjett 2021	Justert budsjett 2021	Regnskap 2020	Prognose 2. tertial	Avvik Regnskap - justert budsjett	Avvik i %
Sentraladministrasjon	9 803	9 199	9 379	7 083	-500	-424	-4,5 %
Folkevalgte	4 738	4 493	4 677	4 381	0	-61	-1,3 %
Fellesenhet Kommunal innfordring	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Interkommunalt samarbeid	28 518	26 195	27 518	17 670	-1 000	-1 000	-3,6 %
Fellesutgifter	4 583	14 062	9 092	7 145	1 000	4 508	49,6 %
Fellesutgifter grunnskole	3 648	3 654	3 757	3 160	200	110	2,9 %
Fellesutgifter barnehage	21 195	25 100	21 523	21 679	200	328	1,5 %
Mosjordet barnehage	7 834	6 508	7 835	7 636	0	1	0,0 %
Vidarheim barnehage	16 144	13 494	16 693	15 610	0	548	3,3 %
Aurvoll skole	14 823	12 136	12 518	14 767	-2 000	-2 305	-18,4 %
Solvang skole	25 708	22 935	24 694	24 251	-2 600	-1 014	-4,1 %
Øyer ungdomsskole	20 157	19 935	20 352	20 452	200	196	1,0 %
Helse og familie	47 762	40 072	44 062	60 194	-6 000	-3 700	-8,4 %
Øyer helsehus	51 020	41 344	43 044	50 896	-9 000	-7 976	-18,5 %
Hjemmetjenester	30 890	28 090	29 036	24 127	-1 500	-1 854	-6,4 %
Miljøtjenester og bofellesskap	36 288	32 712	33 539	34 789	-3 000	-2 749	-8,2 %
Kultur og fellesfunksjoner	16 223	16 070	16 753	16 309	0	530	3,2 %
Bolig og eiendom	27 073	22 123	25 470	23 125	-3 400	-1 603	-6,3 %
Veg, vann og avløp	-10 544	-8 906	-8 828	-8 742	0	1 716	-19,4 %
Plan og utvikling	5 714	2 572	5 980	3 827	0	265	4,4 %
	361 575	331 788	347 092	348 359	-27 400	-14 484	-4,2 %
Skatt og finans	-361 304	-331 758	-347 092	-348 038	21 382	14 212	
Investeringer (avskrivninger)	-271	0	0	-320		271	

Samlet har netto driftsutgifter i tjenesteenhetene økt med 13,2 millioner kroner fra 2020 til 2021, en økning på 3,8 %. Tjenesteenhetene har samlede budsjettoverskridelser på 14,5 million kroner i 2021. Ved rapportering per 2. tertial var årsprognosen et merforbruk i tjenesteenhetene på 27,4 millioner kroner. Forbedringen fra 2. tertial skyldes i stor grad at alle tjenesteenheter har fått kompensert fullt ut merutgifter til pandemien i 2021. I tillegg er det mer positivt resultat på Fellesutgifter og Veg, vann og avløp enn i siste prognose. Dette blir omtalt nærmere under de enkelte tjenesteenheter.

SENTRALADMINISTRASJON

Sentraladministrasjon har et merforbruk på 0,4 millioner kroner i 2021, noe som tilsvarer et avvik fra justert budsjett på 4,5 %. I 2. tertialrapport var årsprognosen et merforbruk på 0,5 millioner. Sammenlignet med 2020 er netto driftsutgifter økt med 38,4 %. Deler av økningen skyldes at tidligere husleie- og fellesutgifter fra skattekontoret ble inntektsført på Sentraladministrasjonen.

Budsjettavviket i 2021 skyldes lønnsutgifter utover budsjett, samt konsulentutgifter i forbindelse med ny budsjettmodell skole, ressursanalyse helse og omsorg og samspill politikk – administrasjon.

Sentraladministrasjonen har ikke hatt merutgifter som følge av pandemi i 2021.

FOLKEVALGTE

Folkevalgte har et merforbruk på 61 000 kroner i 2021, som utgjør 1,3 % avvik fra budsjett. Prognose etter 2. tertial var balanse. Merforbruket knytter seg til godtgjørelse for folkevalgte og konsulenttjenester til samspill politikk – administrasjon. Kontroll og revisjon har mindreforbruk, grunnet årets avregning fra Innlandet revisjon IKS.

Det er påløpt smittevernutgifter i forbindelse med gjennomføring av valget, disse er kompensert.

FELLESENHET KOMMUNAL INNFORDRING

Fellesenhet kommunal innfordring er i balanse, etter bruk av bundne fond på 2,2 millioner kroner. Det er foretatt tilbakeføring av tidligere års mindreforbruk til deltakerkommunene på 3,7 millioner kroner i 2021. Fondet utgjør nå 0,5 millioner kroner. Drift av enheten har vært i henhold til budsjett i 2021, med noe høyere gebyr- og renteinntekter enn budsjettet.

INERKOMMUNALT SAMARBEID

Øyer kommunes utgifter til interkommunalt samarbeid er 1,0 million over budsjettet i 2021, et avvik på 3,6 %. Merforbruket er som anslått i 2. tertialrapport. Utgifter til interkommunalt samarbeid har økt med 61,4 % fra året før, hovedsakelig på grunn av opprettelse av barnevernsamarbeidet.

Øyer kommune dekker faktiske kostander for de enkelte barnevernstiltak for kommunens innbyggere. Som følge av omfang på plasseringer utenfor hjemmet er det et merforbruk på 1,5 million kroner innenfor barnevernssamarbeidet. Det er tilbakeført midler fra overskuddsfond for Landbrukskontoret og innfordringsenheten på til sammen 450 000 kroner i 2021.

Koronautgifter innenfor interkommunalt samarbeid knytter seg til regional luftveispoliklinikk, testlinje og beredskapsplasser. Totalt beløper dette seg til 1,3 millioner kroner, som er dekket opp av kommunens mottatte koronamidler.

FELLESUTGIFTER

Fellesutgifter har et positivt årsavvik på 4,5 million. Budsjettavviket utgjør 35,9 %, og er høyere enn prognosen fra 2. tertial som var et mindreforbruk på 1 million. Avviket skyldes at bevilgede midler til bredbåndsutbygging på 2,15 millioner kroner (KS-sak 80/21) ikke kom til utbetaling i 2021. Midlene inngår i det totale mindreforbruket i kommunen, og foreslås avsatt til bredbåndsfond (ubundet driftsfond) i årsregnskapssaken. Videre er det merinntekter fra konsesjonskraft på nærmere 2 millioner kroner i 2021 pga. ekstraordinære strømpriser.

I KS-sak 115/21 ble det budsjettjustert for økt rammetilskudd og skjønnsmidler som følge av pandemien, og det ble avsatt en pott under Fellesutgifter til fordeling på enhetene ut året. Av denne potten gjenstår 0,5 millioner som bidrar til mindreforbruk på Fellesutgifter etter at merutgiftene til pandemi er dekket i tjenesteenhetene.

FELLESUTGIFTER GRUNNSKOLE

Fellesutgifter grunnskole har mindretgifter på 0,1 million kroner. Avvik fra justert budsjett er 2,9 %, og forbruket er 15,5 % høyere enn året før. Det ble rapportert et mindreforbruk på skoleskys på 0,2 millioner i 2. tertial, mindreforbruket ble noe lavere enn anslått. Øvrige poster balanserer.

FELLESUTGIFTER BARNEHAGE

Det ble varslet mindreforbruk på 0,2 millioner for Fellesutgifter barnehage i 2. tertialrapport. Ved årsslutt er det positive avviket på 0,3 millioner. Dette tilsvarer 1,5 % budsjettavvik og 2,2 % lavere forbruk enn året før. Mindreforbruket er på lønn og må sees i sammenheng med merforbruk på lønn på Fellesutgifter grunnskole. Øvrige poster balanserer.

MOSJORDET BARNEHAGE

Mosjordet har et mindreforbruk på 991 kr i 2021. Dette er 0 % avvik fra budsjett, og som prognose per 2. tertial. Utgiftene i Mosjordet barnehage øker med 2,6 % fra 2020.

Antall plasser i Mosjordet ble redusert fra høsten 2021, og gjorde det mulig å redusere med en stilling. Dette tiltaket bidro positivt til et årsregnskap i balanse.

Store deler av året har barnehagen vært driftet på gult smittnivå, og har hatt noe kortere åpningstid enn normalt. Barnehagen var stengt to uker i sommerferieperioden som følge av koronasituasjonen. De ansatte i Mosjordet har ikke hatt stort fravær som følge av pandemien. Påløpte merutgifter er på et beskjedent nivå, og er kompensert.

VIDARHEIM BARNEHAGE

Årsresultatet i Vidarheim barnehage er et mindreforbruk på 0,5 millioner kroner, et positivt budsjettavvik på 3,3 %. Sammenlignet med 2020 øker utgiftene i enheten med 3,4 %. Prognosen i 2. tertial var balanse.

Hovedsakelig skyldes det positive årsavviket høyt sykefravær (langtidsfravær), der det er satt inn vikarer med lavere kompetanse og lønn. Fraværet har steget i høsthalvåret, mer enn prognosene i siste tertialrapport tilsa. Lite av fraværet er relatert til arbeidsmiljøet. Gjennom året har tjenesteenheten hatt fokus på arbeidsmiljøet, sammen med både tillitsvalgte og personalgruppa, og bransjeprogrammet «En bra dag på jobb» er gjennomført.

Gjennom deler av året har barnehagen hatt redusert åpningstid, og avdelinger har vært inn og ut av karantene pga. koronasmitte. Det har vært utfordrende å fylle opp vakter gjennom året, særlig i periodene hvor det ikke kunne samarbeides på tvers av avdelinger pga. smittevern. Det har derfor vært oppfordret til å ta fri, og ta kortere dager i perioder, og barn med vedtak har måttet være hjemme i to korte perioder da det ikke har vært mulig å gi et tilfredsstillende og trygt tilbud i forhold til blant annet medisiner, pga. sykdom blant ansatte. Barnehagen har både rekruttert nye vikarer og brukt vikarbyrå, men tilgang på vikarer har vært utfordrende. Merutgifter til vikarer som følge av pandemi er kompensert fullt ut.

AURVOLL SKOLE

Aurvoll skole har et merforbruk i 2021 på 2,3 millioner kroner. Dette er et budsjettavvik på 18,4 %, og 0,3 millioner høyere enn prognosen i 2. tertial. Utgiftsnivået på Aurvoll øker med 0,4 % sammenlignet med året før.

Etter flere års merforbruk på Aurvoll ble det lagt en plan for å komme i balanse i løpet av 2021 og Aurvoll startet året med redusert bemanning der vikariat for ansatte i permisjon ble avsluttet og det ble ikke satt inn vikar for ansatt i studiepermisjon. I april viste det seg at bemanningen ikke var tilstrekkelig til å dekke opp behovene knyttet til enkeltelever, samt for å opprettholde lovens krav til grunnbemanning. Dette medførte at ytterligere planlagt nedtak i bemanning ikke ble som forutsatt og at bemanningen måtte forsterkes på noen trinn. Det var forutsatt at to pedagoger skulle ta videreutdanning fra høsten 2021 når budsjettet ble lagt. Det er bare én pedagog som har tatt videreutdanning fra høsten 2021. Dette medfører en mindreinntekt i øremerket statstilskudd.

Som følge av pandemien har det vært vikarbruk på SFO for å ivareta smittevern. Situasjonen med mye fravær knyttet til korona har også vanskeliggjort omstilling med tilhørende nedtak i bemanning.

SOLVANG SKOLE

Ved Solvang skole er det et merforbruk på 1,0 million kroner i 2021, et budsjettavvik på 4,1 %. Årsresultatet er bedre enn varslet i 2. tertialrapport, da merutgifter pandemi er dekket fullt ut. Sammenlignet med året før er utgiftene på Solvang økt med 6,0 %.

Solvang skole har svikt i inntekter knytta til fosterhjemsplasserte elever i 2021 som medfører et negativt avvik fra budsjett på årsbasis. Videre er det merforbruk på vikarbudsjettet, både som følge av luftveissymptomer og annen sykdom.

Koronasituasjonen har krevd økt bemanning for å ivareta smittevernhensyn, både når det gjelder pedagogisk personal og SFO. Det har vært flere runder med smitte på Solvang i løpet av året, og pga. høyt fravær har det vært gjennomført hjemmeundervisning for noen trinn i kortere perioder.

ØYER UNGDOMSSKOLE

Øyer ungdomsskole har et mindreforbruk på 196 000 kroner, som samsvarer med prognosen etter 2. tertial. Avvik fra justert budsjett utgjør 1,0 %, og utgiftene i tjenesteenheten er 1,4 % lavere enn året før.

Ungdomsskolen har merforbruk på lønn, men samtidig merinntekter fra refusjon fra andre kommuner på grunn av gjesteelever. Det er foretatt innkjøp av nye lærebøker ved Øyer ungdomsskole i 2021.

I løpet av året har det vært perioder med hjemmeundervisning for klasser som følge av pandemien, dette har blitt løst på en god måte. Skolen har noen koronarelaterte utgifter, som vikarlønn og inntektstap for utleie av lokaler. Merutgiftene er kompensert.

HELSE- OG FAMILIETJENESTEN

Årsresultat for Helse- og familietjenesten er et merforbruk på 3,7 millioner kroner. Dette tilsvarer 8,4 % avvik fra budsjett. Resultatet er langt bedre enn prognosen på 6 millioner merforbruk i 2. tertialrapport, da tjenesteenheten har betydelige merutgifter til pandemi og vaksinerings som ved årsslutt er kompensert fullt ut. Utgiftene til Helse- og familietjenesten er 20,7 % lavere enn året før. 1.1.2021 ble barnevernstjenesten flyttet over til interkommunalt barnevernssamarbeid med Gausdal kommune, forebyggende tjenester ble flyttet til Hjemmebaserte tjenester og enkelttjenester er overført til Miljøtjenester og bofellesskap.

Hovedårsakene til merforbruket i tjenesteenheten er utfordringer i legetjenesten, og noe økning i økonomisk sosialhjelp. Helse- og familietjenesten har direkte merutgifter til pandemi og vaksinerings på 3,2 millioner, dette er kompensert gjennom kommunens økte rammetilskudd og skjønnsmidler.

Familie

Denne delen av tjenesten har vært den mest økonomisk stabile og forutsigbare gjennom 2021. De ulike tjenestene under familie har opprettholdt drift under krevende forhold, spesielt gjelder dette utadretta oppgaver hvor restriksjoner grunnet smitte har lagt føringer for arbeidet. Det er benyttet digitale plattformer for kommunikasjon som supplement til fysiske møter. Barn og sårbare grupper har gjennom hele året vært prioritert. Tjenester er driftet innenfor budsjett.

NAV

NAV har opprettholdt tilbudet gjennom året. Både søknader og dialogbaserte henvendelser var allerede langt på veg digitalisert, og kontoret har vært tilgjengelig for samtaler etter nærmere avtale. Det ses en økning i utgifter til økonomiske sosialhjelp i 2021 på ca 14 %. Dette ses i relasjon til svingninger i arbeids- og inntektssituasjonene som har påvirket mange gjennom pandemien.

Helse

2021 har vært et utfordrende år for helsetjenesten grunnet pandemien. Vakanse i legestilling våren og sommeren 2021 førte til ytterligere utfordringer og merutgifter til vikarinneleie og rekruttering. Vakansen oppsto i en situasjon der Øyer samtidig opplevde en smittetopp, og det var nødvendig med vikarinneleie i legetjenesten. Ny kommunal fastlege ble ansatt fra høsten. Testing, smittesporing, vaksinerings og annet merarbeid har kostet betydelig innsats fra mange ansatte, samtidig som ordinær drift er opprettholdt. Dette har medført betydelig vikarinneleie og bruk av overtid. Direkte merutgifter er kompensert gjennom økt rammetilskudd og skjønnsmidler. Pandemien har også gitt indirekte kostnader, ikke minst i form av slitasje på ansatte. Dette ses i flere tjenesteenheter i kommunen, og tydelig innen helsetjenestene.

ØYER HELSEHUS

Merforbruk ved Øyer helsehus er på 8,0 millioner kroner og tilsvarer 18,5 % avvik fra justert budsjett. Resultatet er noe bedre enn varslet merforbruk på 9 millioner i 2. tertialrapport. Sammenlignet med året før er utgiftsnivået i tjenesteenheten tilnærmet uendret, en økning på 0,2 %.

Drift av helsehuset har et betydelig budsjettavvik også i 2021. Merforbruket er omtalt i rapportering gjennom året, og ved årsslutt er det noe lavere enn siste prognose, men en har ikke lyktes å gjennomføre tiltak for å ta ned merforbruket i henhold til vedtatt budsjettramme.

Merforbruket er i hovedsak lønnsrelatert, og begrunnes i endringer i pleiebehov og/eller adferd hos pasienter. Situasjonen gjennom året har vært et stort trykk på korttidsavdelingen, blant annet på grunn av utskrivningsklare pasienter fra sykehus, og at korttidsavdelingen fylles opp av pasienter som har vedtak om langtidsplass. Som følge av pasientsituasjonen er det store merutgifter på lønn, både når det gjelder vikarbruk, ekstrahjelp og overtid. Det har tidvis også vært nødvendig med innleie fra vikarbyrå for å opprettholde sykepleierdekning.

Nedtak av stilling i nattevaktteamet (som ligger under Øyer helsehus) som var forutsatt i årsbudsjettet, er ikke gjennomført i 2021, blant annet på grunn av bygningsmessige utfordringer på Bakketun. Manglende effektivering av tiltaket medfører budsjettavvik på 2 millioner kroner.

Utover merforbruk på lønn har tjenesteenheten merforbruk på driftsposter som medisinsk forbruksmateriell og IKT, samt at det er foretatt reparasjoner og bytte av inventar og utstyr på kjøkken og vaskeri. Enheten har merinntekter fra vederlag for langtidsopphold på 1,3 millioner kroner, og svikt i betaling av korttidsplasser på 0,1 millioner kroner.

Som følge av pandemien har det påløpt lønnsutgifter til vikarer og overtidslønn. Det er også merutgifter til smittevernutstyr. Kjøkkenet har noe inntektssvikt som kan relateres til pandemi. Både merutgifter og inntektssvikt er kompensert ved årsslutt gjennom kommunens mottatte midler.

HJEMMEBASERTE TJENESTER

Hjemmebaserte tjenester har merforbruk på 1,9 millioner kroner i 2021, et avvik fra budsjett på 6,4 %. Prognosen etter 2. tertial var et mer forbruk på 1,5 millioner. Endring fra året før er 28 % høyere utgifter, etter at forebyggende tjenester ble overført fra Helse- og familietjenesten fra 2021.

Budsjettavviket i tjenesteenheten gjelder lønn, utgifter til bilhold og døgnmulkt til sykehuset. Lønnsavviket knytter seg til behov for ekstra personalressurser som følge av at enheten har brukt ansatte til funksjonen tildeling av tjenester, samt ekstrahjelp i forhold til arbeidsmengde. Det har over lengre tid vært utfordrende med helgevakter og kveldsvakter i forhold til opprinnelig bemanning, og det er få uker det ikke må leies inn ekstra. Sykefraværet har økt i 2021, og medfører økt vikarbruk. Merutgifter til biler skyldes blant annet eldre biler med økende reparasjonsutgifter.

Økte ressurser til aktivitet for eldre er benyttet opp mot dagtilbud for hjemmeboende. I starten av året var aktiviteten redusert, men fra høsten åpent tilbudene igjen.

Det beskrives slitasje på ansatte etter to år med pandemi; ekstraordinære tiltak og engstelse for å smitte pasienter. Tjenesten har opplevd utfordringer i forhold til at informasjon fra sentrale myndigheter har kommet likt ut til befolkningen og kommunene. Tjenesten må stå i første møte med pasienter etter slik informasjon. I forhold til turister som mottar hjemmetjenester har dette bydd på utfordringer da reglene har vært forskjellig fra kommune til kommune. Etterhvert fikk tjenesten på

plass flere rutiner som har hjulpet. Hjemmetjenesten har bistått i vaksinerings av befolkningen, med interne omrokninger som følge av dette. Alle økonomiske merutgifter er dekket.

MILJØTJENESTER OG BOFELLESSKAP

Samlet har Miljøtjenester og bofelleskap et merforbruk på 2,7 millioner kroner, som tilsvarer et avvik fra justert budsjett på 8,2 %. Merforbruket er i tråd med prognosen på 3 millioner i 2. tertial. Tjenesteenheten har 4,3 % høyere utgifter enn året før, men er tilført tjenester fra Helse- og familietjenesten fra 2021.

Merforbruket skyldes hovedsakelig aktivitet i miljøtjenesten, som gjennom året har varslet drift utover tildelt budsjetttramme, i tillegg utgifter til bruker i annen kommune første halvår. Det ble varslet høyere merforbruk i tertialrapportene enn resultatet ved årsslutt, og gjennom året er det jobbet kontinuerlig med innsparing gjennom å flytte på ansatte mellom ulike tjenester, og nedtak av årsverk når dette har vært mulig.

Bofelleskap

Øvregate og Tunfaret driftes i henhold til budsjett, og bofelleskapene er stabile. I Furuvegen er barneboligen avviklet, og det drives nå avlastning for barn her. I Furuvegen ligger er turnusavtale der tjenesten tidligere var kjøpt fra private, som nå er kjørt kommunalt et helt år. Dette vurderes som vellykket, og en ser positivt både på kvalitet og økonomi rundt tjenesten.

Miljøtjenesten og yngre funksjonshemmede

Miljøtjenesten er en tjeneste som er bygd opp i kommunen de siste årene. Tjenesten har mye ustabilitet i forhold til brukere, og det har vært en sterk økning i behov for tjenester, særlig blant yngre brukere. Budsjettet til miljøtjenesten er ikke økt tilsvarende. Innenfor tjenester til yngre funksjonshemmede er forbruket redusert de siste årene, i forhold til behov og tilpassede tilbud.

Arbeid og aktivitet

Aktiviteten innenfor arbeid og aktivitet har vært stabil og innenfor budsjett i 2021.

Tjenesteenheten er mindre preget av pandemien i 2021.

KULTUR OG FELLESTJENESTER

Kultur og fellestjenester har et mindreforbruk på 0,5 millioner kroner, som utgjør 3,2 % positivt avvik fra justert budsjett. Prognose fra 2. tertial var balanse. Fra 2020 er utgiftene redusert med 0,5 % i tjenesteenheten. Hovedårsaken til mindreforbruket er øremerket tilskudd utover budsjettet og refusjon av lønnsmidler for en ansatt som har arbeidet med prosjektet eByggesak.

Kulturskole

Kulturskolen har et lite merforbruk som skyldes tidligere feilfakturerings av skolekorpset, som er rettet opp i 2021. Utover dette er aktiviteten i kulturskolen som planlagt.

Bibliotek

Bibliotek har besparelser på lønn som følge av flere langtidssykemeldte. På driftsposter er det et lite merforbruk, noe av dette skyldes kompensierende tiltak for å avhjelpe personalsituasjonen. Den kulturelle skolesekken melder om stor aktivitet og har brukt av tidligere øremerket tilskudd og fondsmidler, mens Den kulturelle spaserstokken har hatt lav aktivitet som følge av pandemien og har avsatt midler til bruk seinere år.

Allment kulturarbeid og ungdomsarbeid

Innenfor allment kulturarbeid er det mindreforbruk som skyldes at øremerket statstilskudd til Frivilligsentralen ble høyere enn budsjettanslaget.

Fellestjenester (Servicetorg, personal, arkiv og politisk sekretariat)

Fellestjenester har lønnsbesparelser som følge av at en ansatt delvis er lønnet på prosjekt eByggesak.

Kultur og fellestjenester har fått kompensert merutgifter og inntektstap som følge av pandemien i 2021, herunder økte utgifter for Øyer og Tretten kirkelige råd.

BOLIG OG EIENDOM

Bolig og eiendom har samlet merforbruk på 1,6 millioner kroner i 2021, et negativt avvik på 6,3 %. Årsresultatet er bedre enn prognosen fra 2. tertial på 3,4 millioner etter at alle merutgifter til pandemi er kompensert. Utgiftene i tjenesteenheten øker med 17,1 % fra året før, og hovedårsaken til merforbruket og utgiftsøkningen ligger på energiområdet.

Eiendom inkludert vaktmester- og renholdstjenester

Samlet har eiendom, vaktmester- og renholdstjenesten mindreforbruk på 1,1 million kroner i 2021. Det er bevisst redusert forbruk med sikte på å hente inn merforbruk knytta til energi. Vedlikehold av kommunale bygg er holdt på et absolutt minimum for å få til redusert forbruk. Det er foretatt reparasjon av himling på Vidarheim barnehage i 2021, der det ble funnet asbest. Fjerning av asbest og ny himling har gitt driftsutgifter på 0,5 millioner kroner.

Renholdstjenesten har tatt inn ekstra personell gjennom året for å kunne utføre et godt nok renhold med tanke på smittevern. Denne ekstra innsatsen har beløpt seg til 1,3 millioner kroner, og er fullt ut kompensert gjennom kommunens økte rammetilskudd og skjønnsmidler.

Energi

Innkjøp av energi til kommunale formålsbygg beløper seg til 5,2 millioner kroner i 2021. Dette er 2 millioner kroner høyere enn energibudsjettet, og en økning fra året før på 55,6 %. Gjennom året prissikret kommunen 50 % av forbruket til en pris på 24,99 øre/kWh, resten ble handlet som spot.

Kommunalt disponerte boliger

Regnskapet viser et merforbruk på 0,8 millioner kr for kommunalt disponerte boliger. Årsaken er at behovet for vedlikehold i kommunale boliger har vært større enn forventet. Det er foretatt oppussing av leiligheter med stor slitasje, noe som både har gitt vedlikeholdskostnader utover budsjett, og perioder med uteblitte leieinntekter. Energi til kommunalt disponerte boliger har også merforbruk.

Spesielle vedlikeholdstiltak

Kommunestyret vedtok å avsette inntil 0,5 millioner kroner til sentrumsforskjønnelse. I løpet av 2021 er det gjennomført sentrumstiltak i form av beplantning for 0,4 millioner kroner. Resterende midler vil bli benyttet våren 2022.

Veg, vann og avløp

Vann og avløp (selvkostområder)

Selvkostområdene vann og avløp har merforbruk på lønn, som skyldes årsoppgjør pensjon. For driftsutgifter er det merforbruk i størrelsesorden 1,5 million, hvorav 1,1 million skyldes økte strømpriser. Det ble også i løpet av året nødvendig å oppdatere prosesskontrollsystemet for vann og avløp, som innebar serverbytte og med programvare samt nye brannmurer og nettverksarbeid. Det har vært høy aktivitet i forbindelse med hovedplan for vann og avløp, som innebærer merutgifter til konsulent-tjenester. På inntektssida er det en økning i tilknytningsavgift for fritidsbebyggelse på nærmere 3,6 millioner utover budsjett.

Samlet sett er det mindre avvik ved årsslutt i forhold til bruk og avsetning til selvkostfond. Det er avsatt 0,8 millioner kroner til bundet driftsfond vann i 2021, mot budsjettert 0,4 millioner. På avløps-sida er det brukt 2,7 millioner fra fond, mot budsjettert bruk på 2,5 millioner kroner.

Kommunale veger

Kommunale veger har et lite mindreforbruk i 2021 på knappe 0,2 millioner kroner. Dette skyldes mindreforbruk på snøbrøyting og strøing grunnet en enklere vinter. Det har også vært mindreforbruk på grus og asfalt grunnet grusveger som har blitt oppgradert i egne prosjekter, og dermed ikke er belastet driftsbudsjettet. Det har vært merforbruk på strøm til gatelys som følge av høye strømpriser.

Tjenesten i svært liten grad berørt av pandemien, og har ikke målbare ekstraordinære utgifter.

Plan og utvikling

Kommunal planramme

Kommunedelplanen har et mindreforbruk på 0,4 millioner kroner i 2021. Arbeidskostnadene er i henhold til politiske vedtak fattet gjennom året, mindreforbruket gjelder eksterne konsulentkjøp. Den kommunale rammen er i balanse for øvrige områder, og mindreforbruket på kommuneplan inngår som en del av kommunes totale mindreforbuk 2021, som er tilført disposisjonsfondet.

Reguleringsplan, byggesak og oppmåling (selvkostområder)

Planressurser brukt på arbeid med kommunedelplan har ført til mindreforbruk på lønn på selvkostområde reguleringsplan i 2021. Videre har det vært en betydelig økning i gebyrinntekter på reguleringsplan, og inntektene nærmer seg budsjettert nivå. Det har over flere år vært en situasjon der arbeid og lønnsutgifter har påløpt før planarbeidet kunne faktureres. Som følge av mindreforbruk på lønn og økte gebyrinntekter er det i 2021 hentet inn 0,5 millioner kroner av tidligere års merforbruk.

Årsberetning 2021

For byggesak ble det gjort tiltak i form av vakante stillinger for å holde budsjetttramma innenfor vedtatte gebyrsatser. Det er likevel behandlet flere byggesaker enn antatt gjennom året, og selvkostområdet avsluttes med mindreforbruk i 2021, og en avsetning til fond på 0,5 millioner kroner. Gebyringgangen er noe under budsjett, men langt høyere enn året før.

For deling og oppmåling er det brukt 1,2 millioner av selvkostfond i 2021. Bruk av fond er planlagt, for å holde forskriftskravet om bruk av fondsmidler innen fem år. Gebyringgangen er noe lavere enn budsjettert, og også noe lavere enn året før.

INVESTERINGSREGNSKAP 2021

Investeringsregnskap 2021 avsluttes i balanse, etter at det er foretatt strykning av bruk av lån på 9,1 millioner kroner. Dette betyr at alle utgifter i investeringsregnskapet 2021 er finansiert.

Kommunens samlede investeringer i anleggsmidler i 2021 er 41,1 millioner kroner, og det er brukt 20,0 millioner kroner i lånemidler. Videreutlån (startlån) kommer i tillegg. Bevilgningsoversikt investeringer § 5-5 viser samtlige investeringsprosjekter og finansiering av investeringsregnskapet. Note nr. 18 til årsregnskapet inneholder en oversikt over vesentlige investeringer i 2021.

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Regulert budsjett 2021	Opprinnelig budsjett 2021	Regnskap 2020
FINANSIERINGSBEHOV				
Investeringer i anleggsmidler	41 090	35 890	29 060	38 412
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	917	1 200	1 200	7 818
Avdrag på lån	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	4 217
Avsetninger	4 884	25	0	2 627
Årets finansieringsbehov	46 890	37 115	30 260	53 074
FINANSIERING				
Bruk av lånemidler	-19 976	-29 042	-23 038	-35 318
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-445	0	-3 000	-97
Tilskudd til investeringer	-15 622	-1 406	-850	-13 322
Kompensasjon merverdiavgift	-3 960	-4 632	-3 372	-2 687
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	0	0	0	0
Andre inntekter	-6	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-40 009	-35 080	-30 260	-51 423
Overført fra driftsregnskapet	0			0
Bruk av avsetninger	-4 636	-2 035	0	-3 060
Sum finansiering	-44 645	-37 115	-30 260	-54 483
VIDEREUTLÅN				
Videreutlån	11 540	17 448	10 000	5 403
Bruk av videreutlån	-11 540	-17 448	-10 000	-5 403
Avdrag på lån til videreutlån	3 683	4 000	4 000	4 585
Mottatte avdrag på videreutlån	-5 928	-4 000	-4 000	-3 176
Sum videreutlån	-2 245	0	0	1 409
Udekket / Udisponert	0	0	0	0

Investering i anleggsmidler

Det legges årlig fram sak for kommunestyret i desember for justering av investeringsbudsjettet. Formålet er at årsbudsjettet skal være mest mulig realistisk i forhold til kommunens investeringsutgifter og -inntekter. Det vil likevel ikke være mulig å korrigere budsjettet slik at det fullt ut samsvarer med de faktiske utgiftene, som følge av usikkerhet knyttet til framdrift på prosjektene.

Kommunens egne investeringsprosjekter er i hovedsak innenfor justert budsjetttramme for året. Flere har forsinket framdrift også i forhold til nedjustering i desembersaken, og vil komme til utførelse i 2022. Dette er grunnen til avvik mellom regnskap og justert budsjett.

Kommunens justeringsavtaler i forbindelse med VA-anlegg er utgiftsført under investeringer i anleggsmidler med 13,9 millioner kr i 2021, disse er ikke budsjettet.

Kjøp av aksjer og andeler

Under kjøp av aksjer og andeler inngår årlig egenkapitaltilskudd i KLP, som ble nærmere 0,3 millioner lavere enn budsjettet i 2021.

Avsetninger

Avsetninger i investeringsregnskapet er høyere enn budsjettet tilsier pga. at ekstraordinære avdrag på forvaltningslån er avsatt til bundet fond for seinere innbetaling. I tillegg er det foretatt avsetning til bundet investeringsfond for kommunens mottatte justeringsutbetalinger som skal utbetales til utbyggerne i 2021.

FINANSIERING AV INVESTERINGSREGNSKAPET

Ekstern finansiering

Bruk av lånemidler er godt innenfor budsjettet nivå i 2021.

Inntekter fra salg av anleggsmidler ble justert ned i desembersaken, da det er solgt færre kommunale eiendommer enn planlagt i 2021.

Under tilskudd til investeringer er inntektsføring av justeringsavtalene på 13,8 millioner kr, som ikke er budsjettet.

Kompensasjon merverdiavgift er lavere enn justert budsjett tilsier, pga. utsatt framdrift i investeringsprosjekter.

Bruk av avsetninger gjelder tidligere mottatte ekstraordinære avdrag på startlån som er nedbetalt i 2021. Videre er det brukt 2 millioner kroner av ubundet investeringsfond, for å finansiere årets egenkapitalinnskudd i KLP. Egenkapitalinnskuddet kan ikke lånefinansieres. Dette ble ikke hensyntatt i investeringsregnskap 2020, og er derfor rettet opp i 2021. Videre er fjorårets mottatte justeringsutbetalinger hentet inn fra fond og utbetalt til utbyggerne kommunen har inngått justeringsavtaler med.

VIDEREUTLÅN

Kommunens videreutlån (startlån) er lavere enn budsjettet i 2021, men det er gitt tilsagn som vil komme til utbetaling i 2021.

ØKONOMISK ANALYSE

UTVIKLING NETTO DRIFTSRESULTAT

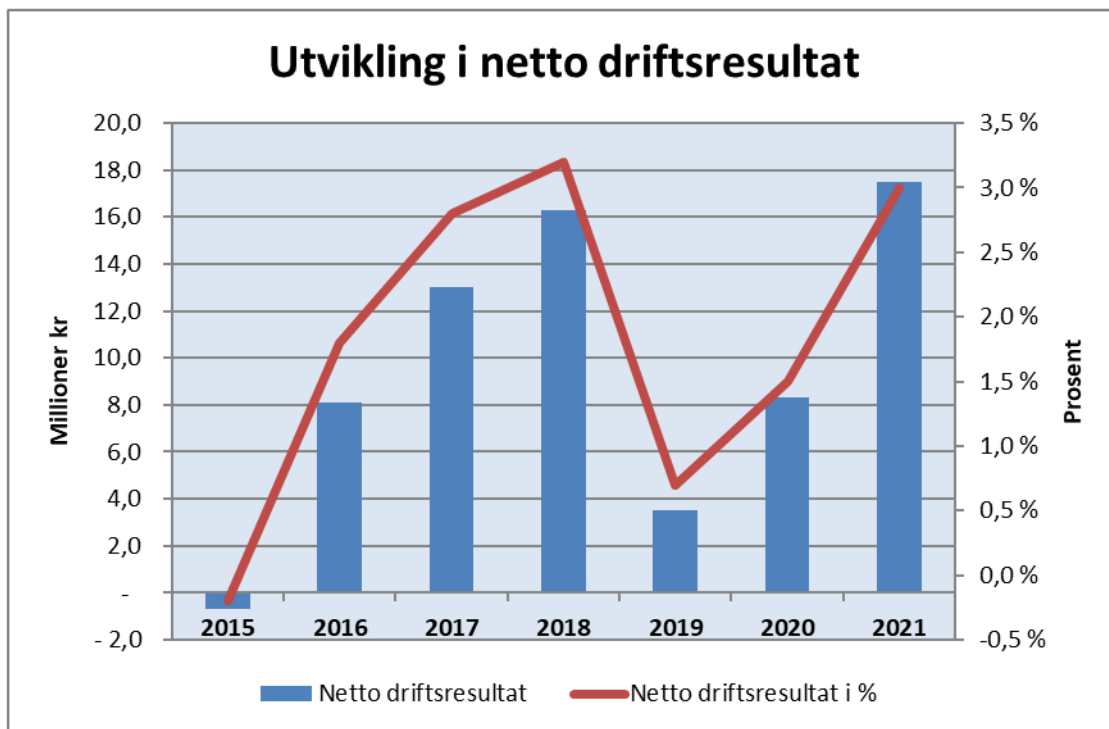
Følgende tabell viser utviklingen av netto driftsresultat i Øyer i perioden 2015-2021.

År	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Resultat (mer/mindreforbruk)	0*	0*	0	-9 600	-6 600	0	4 000
Netto driftsresultat	-17 521	-8 290	-3 452	-16 300	-13 000	-8 100	700
Netto driftsresultat %	3,1	1,5	0,7	3,2	2,8	1,8	-0,2
Premieavvik	14 679	-2 217	-6 382	-5 100	-3 800	-3 100	400
Korr. netto driftsresultat %	0,5	1,1	-0,6	2,2	2,0	1,1	-0,1

**Ny kommunelov 2020: Regnskapet skal avsluttes i balanse mot disposisjonsfond.*

Netto driftsresultat er det viktigste resultatbegrepet for kommunen, og viser hva som er igjen av løpende driftsinntekter til avsetninger og investeringer når løpende driftsutgifter og renter og avdrag er dekket. Det er flere forhold som gjør at netto driftsresultat er noe unyansert og ikke fanger opp alle viktige forhold. I tabellen over er det korrigert for årets premieavvik pensjon. I 2021 har Øyer kommune et betydelig positivt premieavvik (utsatt utgiftsføring), dette fører til at korrigert netto driftsresultat er vesentlig lavere.

Følgende illustrasjon viser utviklingen av netto driftsresultat i millioner kr og netto driftsresultat i prosent over tid. Begge disse hadde jevn positiv utvikling fra 2016 til 2018, mens trenden snudde i 2019. Utviklingen fra 2020 har igjen vært positiv, og resultatet i 2021 på 3,1 % er godt over det anbefalte nivået på 1,75 %.

Et netto driftsresultat over tid på minst 1,75 % anses som nødvendig for å ha en økonomi som er bærekraftig. I 2021 er netto driftsresultat på 3,1 %, dette er det høyeste nivået i kommunen siden 2013. I regnskapsårene 2016-2020 har det vært svingninger i netto driftsresultat i kommunen, og halvparten av årene er på anbefalt nivå. Gjennomsnittlig netto driftsresultat for kommunene i Innlandet og i landet utenom Oslo for 2021 (2020) var henholdsvis 4,7 % (1,2 %) og 4,2 % (2,5 %)¹.

Korrigert netto driftsresultat i 2021 er på 0,5 %. Dette betyr at premieavvik pensjon, med utsatt utgiftsføring, bidrar til et langt bedre teknisk årsresultat. Forskjellen premieavviket utgjør er høyere enn foregående år.

UTVIKLING LIKVIDITET

Likviditet omhandler kommunens evne til å betale sine løpende betalingsforpliktelser ved forfall. Soliditet sier noe om evnen til å tåle tap. En rimelig fordeling av finansieringen av investeringer mellom egen- og fremmedkapital er viktig for å sikre en sunn kommuneøkonomi. Tabellen nedenfor viser utviklingen over tid for nøkkeltall² som er viktige for å vurdere kommunens likviditet og soliditet.

Nøkkeltall	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Likviditetsgrad 1	1,6	1,4	1,4	1,6	1,5	1,2	1,0
Likviditetsgrad 2	1,4	1,3	1,2	1,4	1,3	1,1	0,8
Arbeidskapital i mill kr.	124,1	105,8	86,5	103,9	83,6	60,2	29,1
Arbeidskapital i % av driftsinntekter	22,0	19,3	16,4	20,4	17,7	13,4	6,8
Egenkapitalprosent	30,9	29,0	27,0	26,7	25,0	23,6	20,4
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	13,7	9,6	9,4	6,8	4,4	3,8	3,7

EGENKAPITALPROSENT

Egenkapitalprosenten gir informasjon om hvor stor andel av kommunens samlede eiendeler som er finansiert med egenkapital, og sier noe om kommunens soliditet. Jo høyere egenkapitalprosent, desto bedre soliditet. Normtall på egenkapitalprosent er minst 30 %, og ved utgangen av 2021 når Øyer kommune dette nivået, etter jevn positiv utvikling de siste årene.

DISPOSISJONSFOND I % AV DRIFTSINNTEKTER

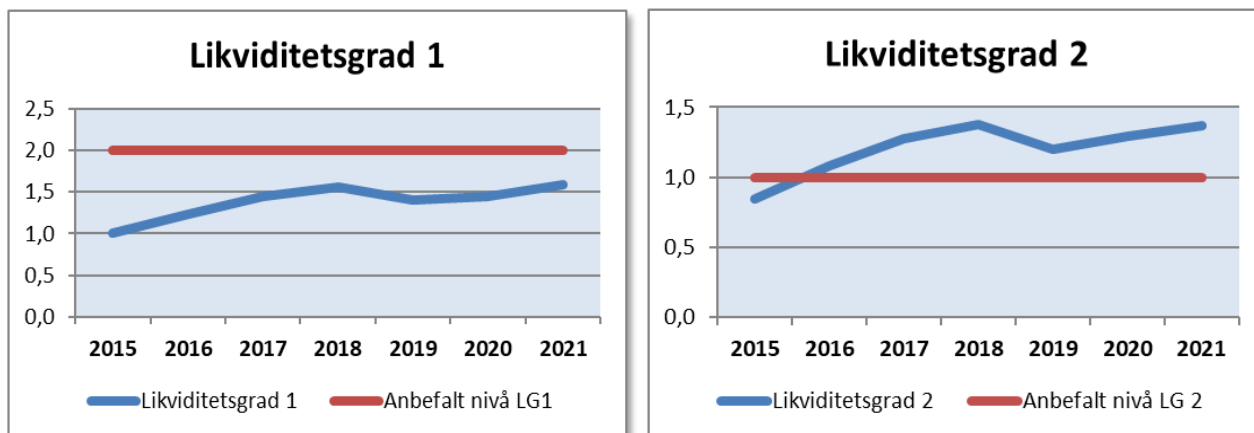
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter er en av de vedtatte økonomiske handlingsreglene for kommunen og er nærmere omtalt i tidligere avsnitt. Fra 2020 til 2021 har disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter økt fra 9,6 % til 13,7 %. Økningen gjennom året er langt høyere enn planlagt, som følge av et regnskapsmessig mindreforbruk i 2021. Deler av midlene som avsettes til disposisjonsfond i 2021 gjelder premieavvik pensjon. Øyer etter ved utgangen av året på anbefalt nivået for disposisjonsfond. I 2021 er Innlandsgjennomsnittet på 15,4 %, landsgjennomsnittet ligger på 13,7 %. Det er fortsatt nødvendig å holde fokus på å bygge opp disposisjonsfondet i kommunen i årene framover.

¹ Alle KOSTRA-tall for 2021 er foreløpige, de endelige tallene vil foreligge i juni 2022.

² For å få fram de reelle tallstørrelsene er det ved beregning av nøkkeltallene foretatt omgruppering av en del tall i balanseregnskapet, eksempelvis er avdrag 2021 flyttet fra langsiktig til kortsiktig gjeld og bundne driftsfond er flyttet fra egenkapital til gjeld.

LIKVIDITETSGRAD

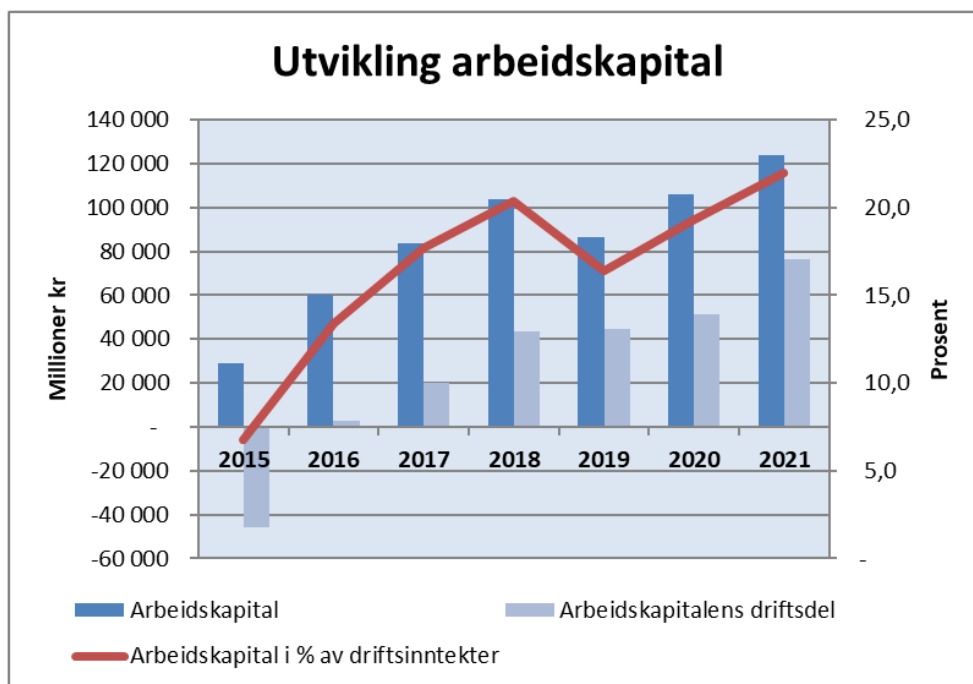
Det er ulike indikatorer som sier noe om nivået på kommunens likviditet. Under er grafisk framstilt likviditetsgrad 1 og likviditetsgrad 2, som bør ligge over henholdsvis 2 og 1.

Likviditetsgrad 1 ser på forholdet mellom omløpsmidler (bankinnskudd, kortsiktige fordringer og premieavvik) og kortsiktig gjeld. Øyer ligger fortsatt noe under anbefalt nivå, men har positiv utvikling i 2021. Likviditetsgrad 2 ser på kommunens mest likvide midler i forhold til kortsiktig gjeld. Her ligger kommunen over anbefalt nivå her, med positiv utvikling gjennom 2021.

ARBEIDSKAPITAL

Grafen under viser utvikling i arbeidskapital, arbeidskapitalens driftsdel og arbeidskapital i % av driftsinntekter. Alle disse tre viser positiv utvikling i Øyer i 2021.

Arbeidskapital sier noe om kommunens evne til å betale løpende forpliktelser. Den består av omløpsmidler fratrukket kortsiktig gjeld. I omløpsmidler ligger bankinnskudd, kortsiktige fordringer, samt premieavvik pensjon. Arbeidskapitalen bør være positiv, og det er den i Øyer.

Arbeidskapitalens driftsdel, der ubrukke lånemidler og bundne driftsfond er trukket fra, bør også være positiv. Negativ arbeidskapital er tegn på svak likviditet. Øyer har positiv utvikling her i 2021.

Per 31.12.2021 har Øyer kommune plassert alle sine likvide midler i bank.

KORTSIKTIG GJELD OG FORDRINGER

Kommunens kortsiktige gjeld er på 96,0 millioner kroner ved utgangen av året, dette er en økning på 11,9 millioner kroner fra året før.

Gjennom året 2021 er det bokført tap på fordringer med 242 000 kroner. Kommunens utestående fordringer per 31.12.2021, hvor mulighet for inndrivelse vurderes som svært lite sannsynlig, er beregnet til 450 000 kroner. Dette er 135 000 kroner lavere enn ved inngangen til året, og skyldes i hovedsak at det er foretatt avskrivning av gammel ubetalt husleie for kommunale boliger i 2021. Det er tilbakeført 135 000 kroner fra avsetning til tap på fordringer, som dermed er redusert til 450 000 kroner. Etter tilbakeføringen er tap på fordringer bokført med 107 215,35 kroner ved utgangen av 2021.

UTVIKLING LÅNEGJELD

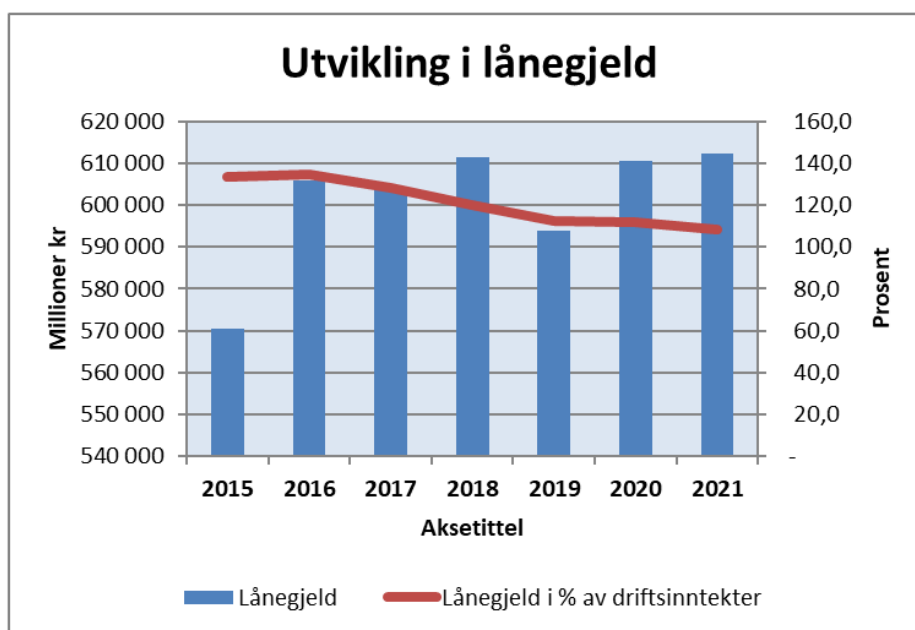
Tabellen nedenfor viser utvikling i netto kapitalkostnader og total lånegjeld pr utgangen av de siste sju årene. Renteinntekter er fra og med 2019 uten tidligere renteinntekter av ansvarlig lån Eidsiva Energi AS.

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Betalte avdrag	26 717	26 636	26 056	25 099	24 095	23 919	24 193
-mottatte avdrag	0	0	0	0	0	0	0
Netto avdrag	26 717	26 636	26 056	25 099	24 095	23 919	24 193
Betalte renter	8 923	12 160	14 052	12 479	12 952	14 347	14 172
-renteinntekter	696	654	1 525	1 737	1 493	1 295	1 857
Netto renter	8 227	11 506	12 527	10 742	11 459	13 052	12 315
Sum kapitalutgifter	34 944	38 142	38 583	35 841	35 554	36 971	36 508
Lånegjeld per 31.12	612 222	610 623	593 843	611 344	604 069	605 881	570 337

Kommunen har per 31.12.2021 en total lånegjeld på 612,2 millioner kroner. Av dette utgjør lån til videreutlån (startlån fra Husbanken) 63,6 millioner kroner. Total lånegjeld er økt med 1,6 millioner kroner i forhold til lånegjeld per 31.12.2020, noe som tilsvarer en økning på 0,3 %. Hensyntatt økning i lånegjeld til videreutlån, som i 2021 har økt med 6,3 millioner kroner, er lånegjeld redusert med 4,7 millioner kroner i 2021. De siste fem årene har kommunens totale lånegjeld økt med 6,3 millioner kroner, en økning på 1,0 %.

Høy lånegjeld medfører at en betydelig andel av driftsbudsjettet bindes opp i renter og avdrag, og det økonomiske handlingsrommet reduseres. Framtidig rentenivå vil ha stor betydning for hvor belastende gjeldsnivået blir i årene framover, og er fortsatt en vesentlig risikofaktor for kommunen. Av total lånegjeld (inkl. startlån) var 32,06 % bundet til fastrente ved utgangen av året, mens 67,94 % av lånegjelden hadde flytende rente per 31.12.2021. Andelen av lånegjeld med fast rente er redusert i 2021, fra 35,6 % ved utgangen av 2020. Gjennomsnittlig rente for kommunens låneportefølje ved utgangen av året var 1,43 %, mot 1,64 % på samme tidspunkt året før. For ytterligere detaljer vises til note 8 og 9 i regnskapet og til finansrapporten for 2021.

Gjeldsnivået er fortsatt høyt i kommunen, og Øyer er i en situasjon der det må betales minimums-avdrag, noe som vil fortsette i nåværende økonomiplanperiode.

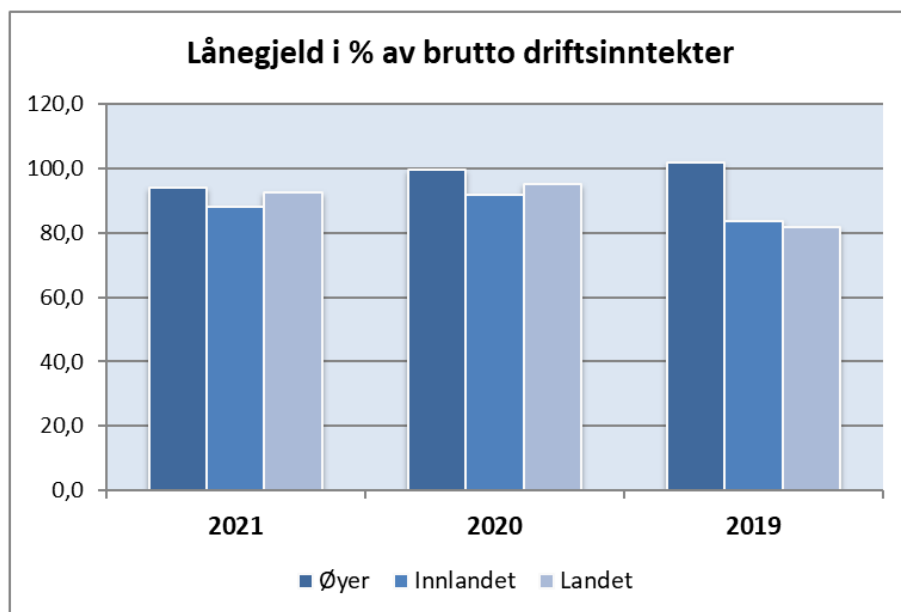

Illustrasjonen viser utviklingen av samlet lånegjeld i Øyer kommune i perioden 2015-2021.

Samlet lånegjeld økes med 1,6 millioner kr i løpet av 2021, mens lånegjeld sett i forhold til driftsinntekter reduseres fra 111,6 % i 2020 til 108,3 % i 2021.

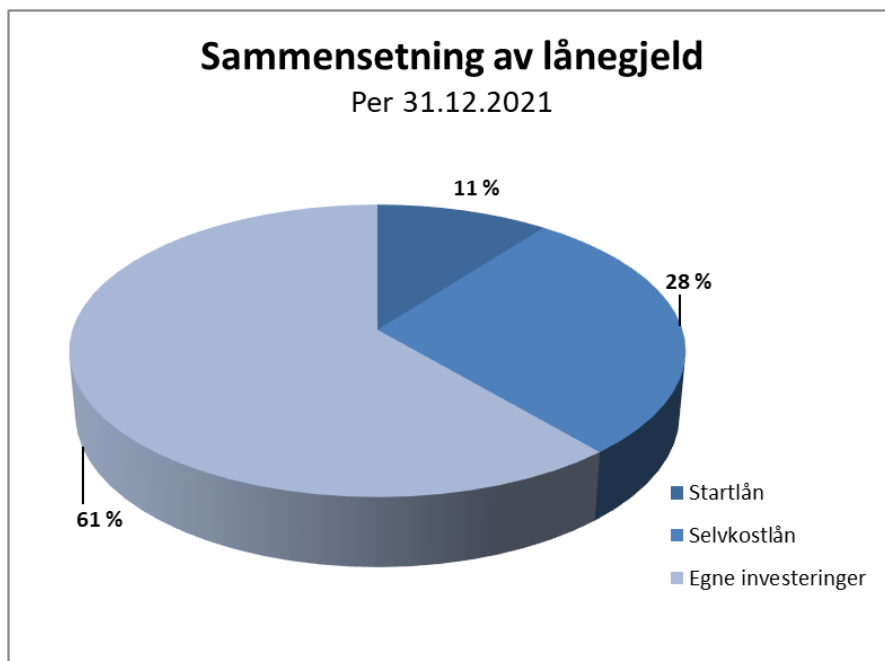
Illustrasjonen viser utvikling av lånegjeld i % av brutto driftsinntekter de siste tre årene for Øyer, Innlandet og landet utenom Oslo.

Øyer ligger fortsatt på et høyt nivå, over fylkes- og landsgjennomsnittet, men utviklingen for Øyer har vært positiv de siste tre årene, med synkende nivå. I 2021 nærmer Øyer seg landsgjennomsnittet, som også hadde synkende nivå fra 2020.

SAMMENSETNING AV LÅNEGJELD

Kommunens lån er tatt opp til investeringer innen selvkostområdene vann og avløp, startlån som videreformidles, samt lån til ordinære kommunale formål. De to første formålene er i hovedsak selvfinansierende og påvirker i mindre grad kommunens drift. I tillegg er deler av kommunens egne investeringer finansiert gjennom rentekompensasjonsordninger. Det vises til note 9 i regnskapet som viser fordelingen av den langsiktige lånegjelda ved utgangen av 2021, samt følgende figur.

PENSJONSFORPLIKTELSE

Øyer kommune har per 31.12.2021 bokført pensjonsforpliktelser på 516,3 millioner kroner under langsiktig gjeld, mot 524,7 millioner kroner 31.12.2020, en reduksjon på 8,4 millioner kroner. Det vises til note nr. 11 i regnskapsdokumentet som omhandler pensjonsforpliktelser.

Netto pensjonsforpliktelse ved utgangen av året er differansen mellom nåverdien av kommunens pensjonsforpliktelser og verdien av pensjonsmidler som er avsatt for betaling av ytelsene. Netto pensjonsforpliktelse er redusert fra 19,0 millioner kroner 31.12.2020 til 18,0 millioner kroner 31.12.2021. Nedgangen skyldes at kommunen gjennom året har fått redusert sin pensjonsforpliktelse.

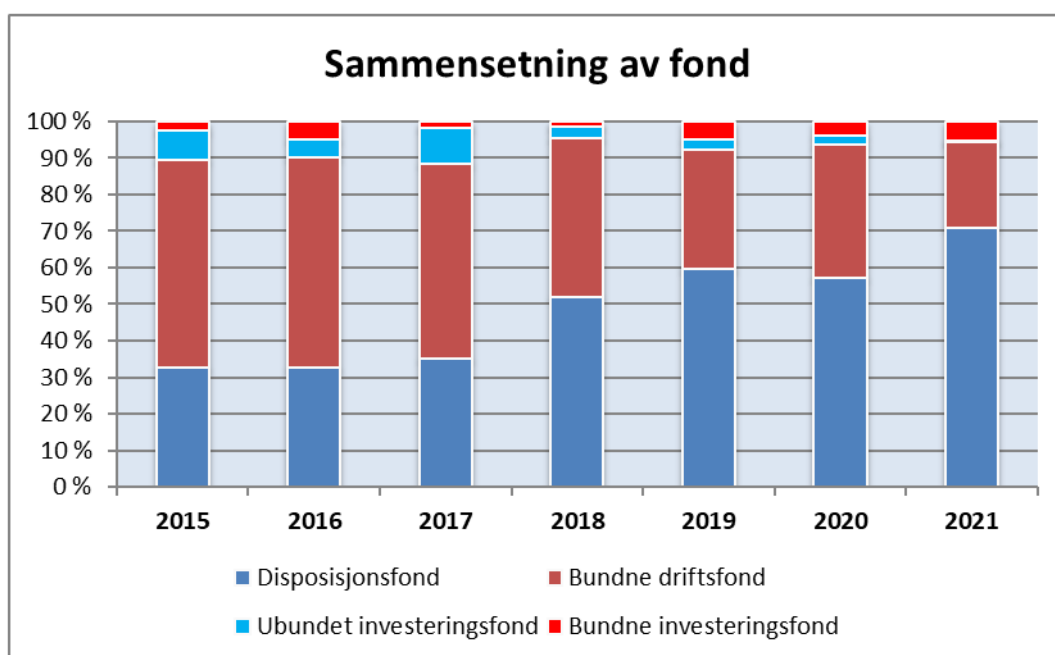
UTVIKLING FOND

Tall per 31.12	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Disposisjonsfond	77 506	52 501	49 951	34 888	20 930	16 968	16 023
Bundne driftsfond	25 707	33 191	27 450	29 447	32 031	30 152	28 077
Ubundet investeringsfond	348	2 358	2 333	2 007	5 937	2 565	3 912
Bundne investeringsfond	5 842	3 584	4 044	983	983	2 530	1 248
Sum fond	109 403	91 634	83 778	67 325	59 881	52 215	49 260

Tabellen over viser utvikling og sammensetning av kommunens fondsmidler. Totalt sett er det en jevn økning i fondsbeholdning fra 2015. Samlet økning fra 2020 til 2021 er på 17,8 millioner kroner, tilsvarende 19,4 %.

Kommunens disposisjonsfond (ubundne driftsfond) er økt med 25 millioner kroner i løpet av 2021, en økning på hele 47,6 %. Bundne driftsfond er redusert med 7,5 millioner kroner det siste året, en reduksjon på 22,5 %. Av bundne driftsfond utgjør selvkostfond for vann og avløp, byggesak og kart og oppmåling, renovasjon og feiing 42,2 % per 31.12.2021, dette er en økning fra 40,5 % året før. Ubundet investeringsfond er redusert med 2,0 millioner kroner siste regnskapsår, mens bundne investeringsfond er økt med 2,3 millioner kroner.

Sammensetningen av kommunens fond er vist grafisk under.

ØKONOMISKE NØKKELTALL FRA KOSTRA-STATISTIKKEN

Tallene i tabellen er hentet fra SSB, ureviderte tall per 16.3.2022, endelige KOSTRA-data for 2020 og 2019.

	Øyer kommune			Innlandet (Oppland)			Landet uten Oslo		
	2021	2020	2019	2021	2020	2019	2021	2020	2019
Netto driftsresultat i % av sum driftsinntekter	3,1	1,7	0,8	4,7	1,2	0,6	4,2	2,5	1,5
Frie inntekter per innbygger (i 1000 kr)	68,0	62,4	59,8	64,8	60,2	58,0	63,8	59,3	57,3
Skatteinntekter i % av brutto driftsinntekter (ekskl. eiendomsskatt)	29,8	28,0	29,4	28,2	26,5	28,2	35,1	32,9	34,0
Rammetilskudd i % av brutto driftsinntekter	30,0	29,8	28,1	33,5	34,8	32,7	30,7	32,7	30,8
Netto driftsutgifter per innbygger (i 1000 kr)	79,1	74,2	75,5	67,4	66,3	65,6	65,8	63,4	54,6
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	14,3	10,5	9,4	15,4	13,0	9,7	13,7	11,9	9,5
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	94,1	99,6	101,7	88,3	91,7	83,8	92,7	95,1	81,8

OPPSUMMERING ØKONOMI

Årsresultatet for Øyer kommune er betydelig bedre enn prognoser varslet i tertialrapportering. Dette skyldes hovedsakelig to forhold, som det ble understreket usikkerhet rundt etter 2. tertial; skatteinntang og pensjonsresultatet. Pandemien påvirker økonomien i kommunen også i 2021, og ved utgangen av året har Øyer fått dekket alle sine direkte merutgifter til smittevern og vaksinerings.

Nøkkeltall og analyser for 2021 viser positiv økonomisk utvikling for kommunen. Netto driftsresultat ligger godt over anbefalt nivå, og over kommunens egne målsettinger. Oppbygging av disposisjonsfond er langt bedre enn planlagt. Det bemerkes likevel at Øyer ligger under både landsgjennomsnittet og snittet i Innlandet for netto driftsresultat i 2021. Øyer følger trenden fra ellers i kommunen Norge med høyere skatteinntekter enn budsjettet, og et premieavvik pensjon som gir høye driftsinntekter i 2021. Merforbruk i tjenestene gjør imidlertid at netto driftsresultat er lavere enn landsgjennomsnittet.

Driftsregnskap for 2021 er avlagt i balanse, etter at det er foretatt strykning av bruk av disposisjonsfond på 7,1 millioner kroner, og avsetning til disposisjonsfond på 14,4 millioner kroner utover budsjettet. Dette er langt bedre enn budsjettet og rapportert i 2. tertial. I siste tertialrapport ble det understreket usikkerhet knyttet til skatteinntang og årsoppgjør pensjon. Skatteinntangen i kommunen har vært på et høyt nivå de siste årene, men med større usikkerhet til nivået etter at pandemien inntraff. Skatteinntektene økte betydelig på slutten av året, og makrosituasjonen gjorde at Øyer i tillegg fikk inntektsutjevning ved årsslutt. Eiendomsskatt er noe over budsjettet nivå i 2021, mens finans har positivt budsjettavvik på grunn av det lave rentenivået som har vært store deler av året. Årets premieavvik pensjon er på hele 14 millioner kroner (positivt), dette er en inntekt som skal tilbakeføres over kommende sju år. Pensjonsoppgjøret for øvrig ble betydelig dyrere enn budsjettprognosene ved inngangen til året tilsa.

I opprinnelig budsjett 2021 var det budsjettet med avsetninger til disposisjonsfond på 9,8 millioner kroner og bruk gjennom året på 7,1 millioner kroner. Som følge av mindreforbruk i drift ble all bruk av disposisjonsfond strøket, og disposisjonsfondet er tilført 25,0 million kroner i 2021.

I økonomiplan 2021-2024 er de fire økonomiske handlingsreglene som ble etablert for Øyer kommune i 2018 videreført. Målsettingene for 2021 oppnås på alle fire handlingsregler. Kommunen er nå på målnivået for disposisjonsfond i forhold til inntekter, og nivået på korrigeret gjeld i kommunen er godt innenfor målsettingen. Dette vurderes som positivt.

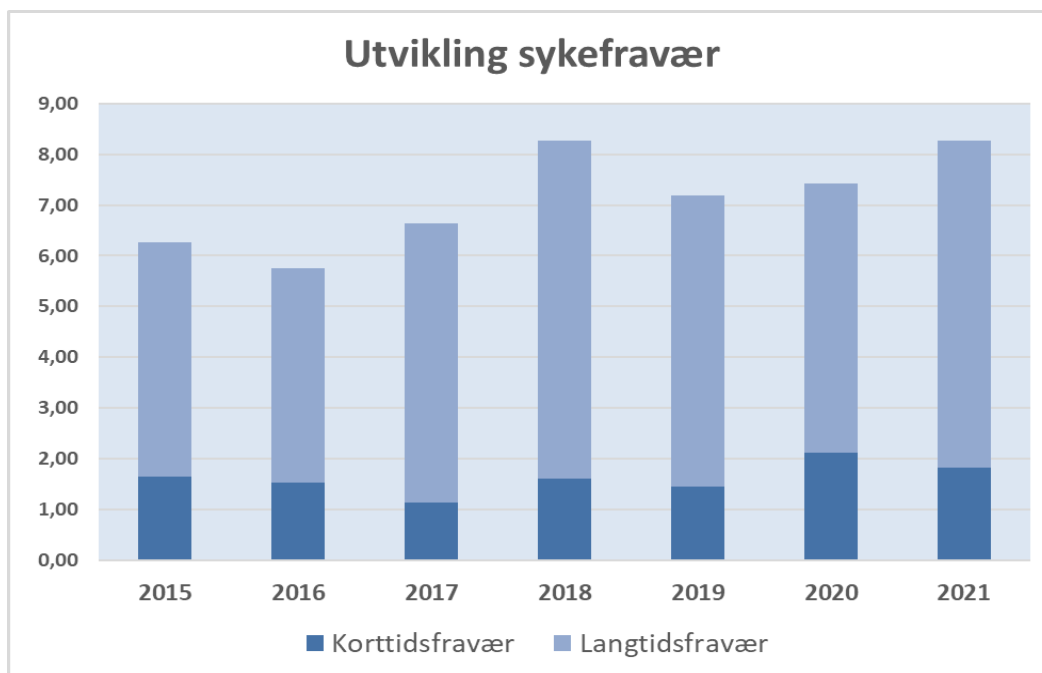
Resultatet i driftsregnskapet er likevel bekymringsfullt, med til dels alvorlig merforbruk innen flere tjenesteområder. Dette er tjenesteområder som har hatt tilsvarende økonomiske utfordringer over flere år, og går inn i 2022 med dels uløste driftsutfordringer. I budsjettarbeidet for 2022 ble prosjektet Omstilling og fornying 2022 initiert, for å skape økonomisk bærekraft i kommunens drift av tjenester framover.

Veksten i både driftsinntekter og driftsutgifter er lavere i 2021 enn de to foregående årene. Utviklingen i driftsinntekter og driftsutgifter påvirkes også i 2021 av pandemisituasjonen. Kommunen har fått dekket egne merutgifter, og har i tillegg mottatt midler som er tildelt lokalt næringsliv.

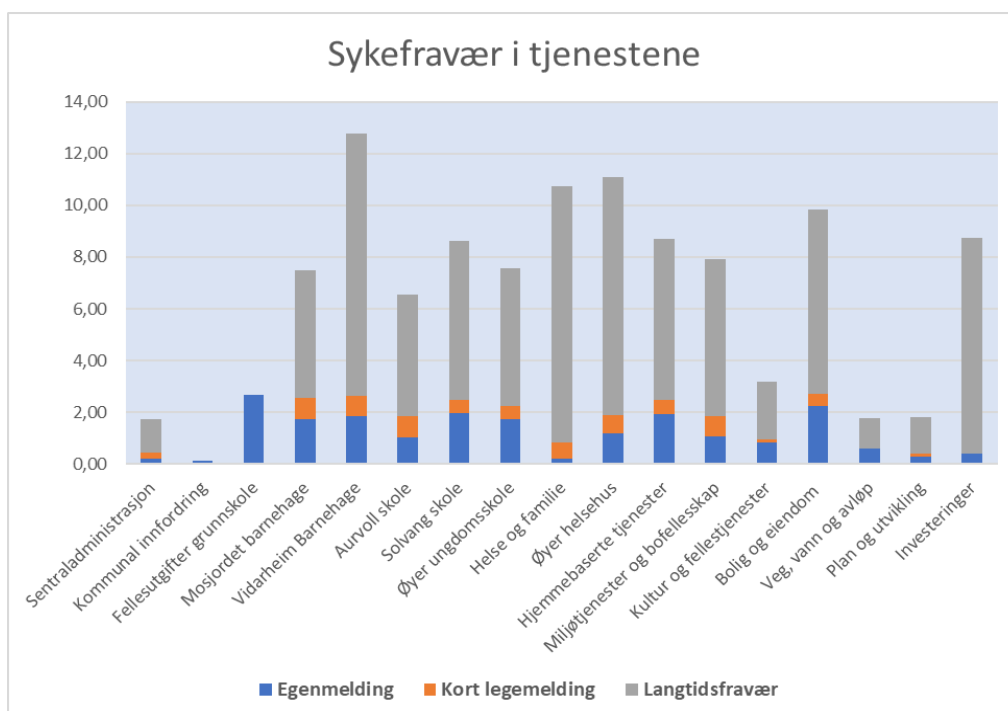
SYKEFRAVÆR

Sykefraværet i Øyer kommune i 2021 er høyere enn de to foregående årene. Totalt fravær i 2021 er på 8,3 %, mot 7,4 % i 2020. Korttidsfraværet i 2021 er lavere enn i 2020, henholdsvis 2,1 % og 1,8 %, mens langtidsfraværet i har økt til 6,5 % mot 5,3 % året før. Fraværet i 2021 er på nivå med 2018, og disse to årene skiller seg ut med noe høyere fravær enn sammenligningsperioden.

En grafisk framstilling for årene 2015-2021 gir dette bildet av sykefravær fordelt på kort- og langtid.

Tabellen under viser sykefravær per tjenesteenhet i 2021.

LIKESTILLING, DISKRIMINERING OG TILGJENGELIGHET

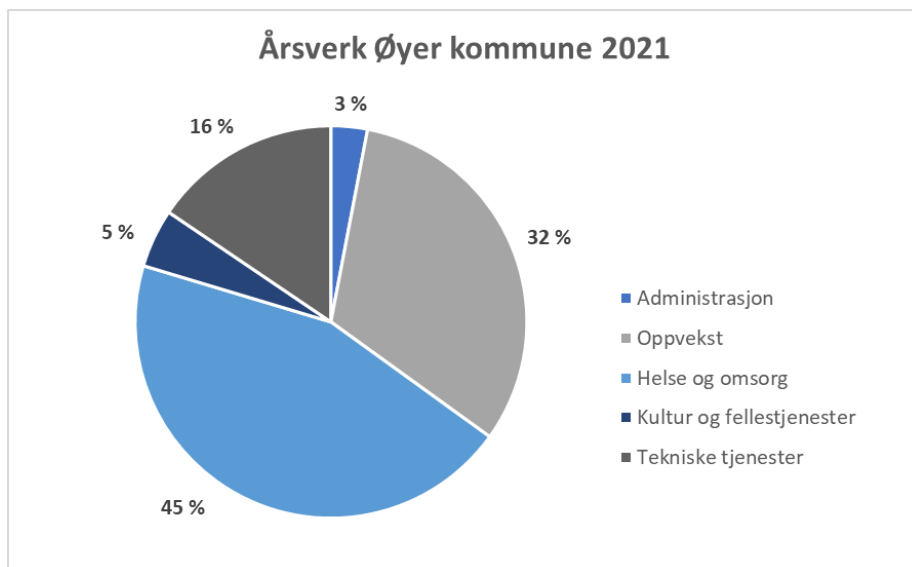
Som arbeidsgiver plikter Øyer kommune å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering, i henhold til likestillings- og diskrimineringslovens § 26. Arbeidet skal blant annet omfatte områdene rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter, tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv.

I 2020 trådte aktivitets- og redegjørelsesplikten hjemlet i likestillings- og diskrimineringsloven i kraft. Øyer kommune har ikke iverksatt nye aktiviteter utover allerede eksisterende tiltak, men vil fortsette å ha fokus på å fremme likestilling og motvirke diskriminering i organisasjonen.

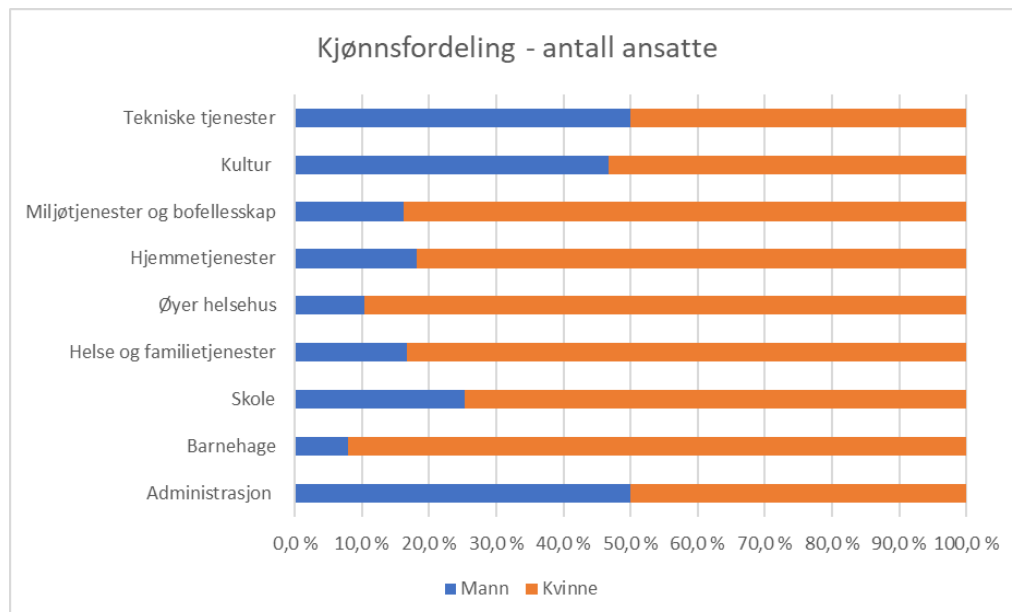
LIKESTILLING

Ved utgangen av 2021 hadde Øyer kommune 366 årsverk fordelt på 433 ansatte. I tallene inngår fast ansatte, midlertidig ansatte og ansatte i foreldrepermisjon.

Årsverkene i kommunen fordeler seg slik på ulike tjenesteområder.

Av antall ansatte i kommunen i 2021 er 76,7 % kvinner og 23,3 % menn.

Kjønnsfordeling per 31.12.2021 basert på PAI-registeret.

Tabellen inneholder bare hovedstillinger.

Kjønnsforskjeller generelt

Øyer kommune har stor overvekt av kvinnelige tilsatte totalt sett, og spesielt i de lavest lønnede yrkene. Kvinner arbeider også deltid i mye større grad enn menn.

Kjønn representert i ulike stillingskategorier

Begge kjønn er representert i nesten alle stillingskategorier. I lederstillinger (dvs. i kommuneledelsen og blant tjenesteledere og avdelingsledere) er forholdet kvinner/menn svært likt, selv om det er forholdsmessig flere menn jo høyere stilling. Blant ingeniører og innenfor teknisk administrasjon er det ingen forskjell i andel av hvert kjønn. I andre stillingskategorier er det ensidig eller svært skjev kjønnsfordeling. Barnehagetilsatte, renholdere, administrativt personell, og sykepleiere og øvrige tilsatte i helse og omsorg har svært stor overvekt av kvinner. Vaktmestere og driftsoperatører omfatter kun menn. Blant lærerne er snaut 30 % menn, dette varierer mellom skolene fra i underkant av 20 % til ca. 40 %.

	Kvinne	Mann
Kommunalsjef inkl. kommunedirektør	33 %	67 %
Tjenesteledere	46 %	54 %

Tabellen viser kjønnsfordeling på ledernivå.

Lønnsforskjeller mellom kvinner og menn

Der det er ansatte av begge kjønn innenfor samme stillingsgruppe, som for eksempel ingeniører og lærere, er lønna lik, uavhengig av kjønn. Blant fagarbeidere finner vi de største lønsmessige forskjellene, og kvinnelige tilsatte har generelt et lavere lønnsnivå enn menn.

Aldersgruppe	Kjønn	Gjennomsnitt lønnstrinn 2021	Gjennomsnitt lønnstrinn 2020
0-19	Kvinner	363 700	324 029
	Menn	-	-
20-29	Kvinner	413 432	385 730
	Menn	435 250	383 822
30-39	Kvinner	510 905	493 252
	Menn	581 043	539 419
40-49	Kvinner	542 606	516 024
	Menn	556 497	525 110
50-59	Kvinner	495 439	472 594
	Menn	594 410	563 090
60-69	Kvinner	528 370	505 011
	Menn	586 071	608 408
70+	Kvinner	-	395 100
	Menn	372 250	302 900

Tabellen viser gjennomsnittlig årslønn fordelt på aldersgruppe og kjønn.

I lokale lønnsforhandlinger 2021 ble det aktivt tatt grep for å redusere lønnsforskjellen mellom kvinner og menn, ved å prioritere de lavest lønnede gruppene.

Likestillingstiltak

Øyer kommune følger denne beskrivelsen av likestillingstiltak i kommunens *Arbeidsgiverstrategi*:

«Øyer kommune skal sikre like rettigheter for alle ansatte. Likestillingsloven sikrer like muligheter og like rettigheter for alle, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold ved en person.»

Heltidskultur – også kultur for likestilling

Heltidserklæringen er avtalt for perioden 2018 – 2020, og de sentrale partene har forpliktet seg til forsterket innsats for heltid i kommunene. Det ble igangsatt et arbeid om heltidskultur i Øyer i 2019, der det er foretatt en kartlegging og forankring av situasjonen i kommunen, med sikte på at heltidskultur skal innarbeides i rekruttering og kompetanseutvikling. Sak om heltidskultur ble behandlet i partssammensatt utvalg i oktober 2021, hvor det ble vedtatt at handlingsprogram skal legges fram i forbindelse med budsjettkonferanse 2022.

I den hensikt å nå fram til alle deltidsansatte som ønsker utvidelse av sitt arbeidsforhold iht. HTA § 2.3.1, utlyses som hovedregel alle ledige stillinger i Øyer kommune først internt, før de evt. lyses ut offentlig. Dette er et ledd i arbeidet for å øke gjennomsnittlig stillingsstørrelse i kommunen, og for heltidskultur. Denne praksisen innebærer også et likestillingsperspektiv, idet kvinner i større grad arbeider deltid enn menn, og i mindre stillingsstørrelser enn deltidsarbeidende menn.

DISKRIMINERING OG TILGJENGELIGHET

I kommuneplanens samfunnsdel (vedtatt i 2014) er de tre temaene barn og unge, folkehelse og universell utforming gjort til gjennomgående tema i planen, og dette skal gjenspeiles i kommunes øvrige planverk.

Det skal legges til rette for samfunnsdeltakelse for alle, uavhengig av funksjonsevne. I Øyer kommune ivaretas tilgjengelighet ved universell utforming i alle sammenhenger, så vel når det gjelder bygninger som IKT og informasjonsarbeid. Kommunens inter- og intranettsider oppdateres fortløpende iht. Direktoratet for forvaltning og IKT sine kvalitetskriterier, som dreier seg om tilgjengelighet, brukertilpasning og nyttig innhold. Det arbeides kontinuerlig for å øke bevisstheten i kommuneorganisasjonen på dette feltet.

ETIKK OG INTERNKONTROLL

I henhold til kommunelovens § 25 skal kommuner ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen.

Øyer kommunes arbeidsgiverstrategi ble oppdatert i 2021, tilsvarende ble overordnet rutine for forebygging og håndtering av vold og trusler mot ansatte revidert som følge av endringer i arbeidsmiljøloven.

Etiske retningslinjer for *tilsatte og folkevalgte* ble vedtatt i kommunestyret i 2019. Ledere på alle nivå skal systematisk arbeide for at etiske retningslinjer til enhver tid er godt kjent av de ansatte og påse at de blir fulgt. Det foreligger retningslinjer for bruk av sosiale medier for ansatte innenfor helse- og omsorgstjenestene. Tilsvarende retningslinjer er planlagt utarbeidet for alle ansatte i kommunen. Retningslinjer for forebygging og håndtering av sjikane, hatytringer, trusler, hærverk og vold mot *politikere* ble vedtatt i kommunestyret i 2019. Sistnevnte har vært tema i folkevalgtopplæringen for det nye kommunestyret.

Kommunestyret utnevnte i 2020 et politisk arbeidsutvalg som fikk som mandat å utarbeide et helhetlig delegeringsreglement for delegering av myndighet til politiske utvalg og til kommunedirektøren. Arbeidet har blitt noe forsinket på grunn av pandemi og vakanse i kommunedirektørstillingen, men startet opp igjen i februar 2021. I løpet av 2021 er det avholdt arbeidsøkt i kommunestyret om utvalgte lover. Ny arbeidsøkt i kommunestyret ble gjennomført i januar, før forslag til delegeringsreglement ble sendt på høring. Kommunestyret vedtok nytt delegeringsreglement i februar 2022. for å sikre sammenheng mellom arbeidet med delegeringsreglementet og politisk reglementshefte har arbeidsutvalget også gjennomgått reglementsheftet, som ble lagt fram som egen sak. Av reglementsheftet framgår overordnede prinsipper for delegering. Av nytt delegeringsreglement framgår delegering av myndighet fra kommunestyret til politiske utvalg og til kommunedirektøren. Kommunedirektørens videre delegering framgår også.

I 2021 er det gjennomført vernerunder og risikovurderinger i tjenesteenhetene. Samlerapport fra vernerunder og risikovurderinger vil bli lagt fram for Arbeidsmiljøutvalget i kommunen i april 2022.

Kommunen har felles personvernombud med Gausdal, Lillehammer og Ringebu kommuner, vedkommende har sitt arbeidssted i Lillehammer kommune. Styringssystem for informasjonssikkerhet i Øyer kommune ble utarbeidet i 2018.

Øyer, Gausdal og Lillehammer har siden april 2021 arbeidet med 3-1 Prosjektet Informasjonssikkerhet. Hensikten med dette prosjektet er overordnet at 3-1 kommunene skal ha en god plattform for internkontroll og en sikkerhetskultur, hvor informasjonssikkerhet sitter i «ryggmargen» på alle aktørene, både ledelse og ansatte. Prosjektet videreføres inn i 2022. Det er i 2021, som følge av prosjektet, utarbeidet en ny informasjonssikkerhetshåndbok. Det er gjennomført obligatorisk kompetanseheving i informasjonssikkerhet for alle ansatte via e-læring.

OVERSIKT OVER TILSYN I 2021

Tjenesteenhet	Tilsynsmyndighet Type tilsyn	Tidspunkt	Kommentar
Sentraladministrasjonen	Statsforvalteren Skolens meldeplikt til barneverntjenesten Dokumenttilsyn	Februar	Rapporten ble lagt fram som referatsak for kommunestyret 23.11.2021. Redegjørelse og erklæring om at påleggene er rettet ble sendt innen fristen 1.november. Statsforvalteren har vurdert at tiltakene kommunen har gjort er tilstrekkelige og har avsluttet tilsynet.
Bolig og eiendom	Arbeidstilsynet System for kontroll av lønns og arbeidsvilkår for arbeidstakere hos leverandører ifm kontrakter	Februar	Tilsyn er lukket etter innmelding fra Øyer kommune.
Bolig og eiendom	Lillehammer Region Brannvesen Egenvurdering brannikkerhet Tretten samfunnshus	Juni	Tilfredsstillende tilbakemelding fra LRB
Bolig og eiendom	Lillehammer Region Brannvesen Ordinært branntilsyn Hippodromen	Juni	Ingen avvik - Stav SA skal melde større arrangementer inn til LRB
Bolig og eiendom	Vevig AS Ordinært el-tilsyn Øyer tannklinikk	August	Ingen avvik
Bolig og eiendom	Lillehammer Region Brannvesen Ordinært branntilsyn Øyer helsehus	September	Ingen avvik - Anmerking om å revidere ROS-analysen for bruken av bygget. Dette er utført.
Bolig og eiendom	Lillehammer Region Brannvesen Ordinært branntilsyn Bakketun bo- og servicesenter	September	Avvik: ROS-analyse – Oppdatert per september. Regelmessige brannøvelser - utarbeide brannstrategiplan - revidere orienteringsplan -revidere brannperm
Bolig og eiendom	Lillehammer Region Brannvesen Ordinært branntilsyn Øyer rådhus og Øyer samfunnshus	November	Avvik: Organisatoriske rutiner brann og evakuering – helhetsvurdering av ledesystem – deteksjon kalde loft – dokumentasjon av egenkontroll og oppdatering orienteringsplan. Anmerking om utarbeidelse av plan for gjennomføring av tiltak i brannstrategiplan.
Aurvoll skole	Statsforvalteren Skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø	Oktober	Rapporten ble lagt fram som referatsak for tjenesteutvalget den 15.02.22. Redegjørelse og erklæring om at påleggene er rettet ble sendt innen fristen 25.02. Det er ikke mottatt tilbakemelding fra statsforvalteren per 29.03.
Hjemmetjenesten	Arbeidstilsynet Forebygging fysiske og psykiske skadevirkninger tilknyttet arbeidsmiljøeksponeringer	September	Tilsyn avsluttet

